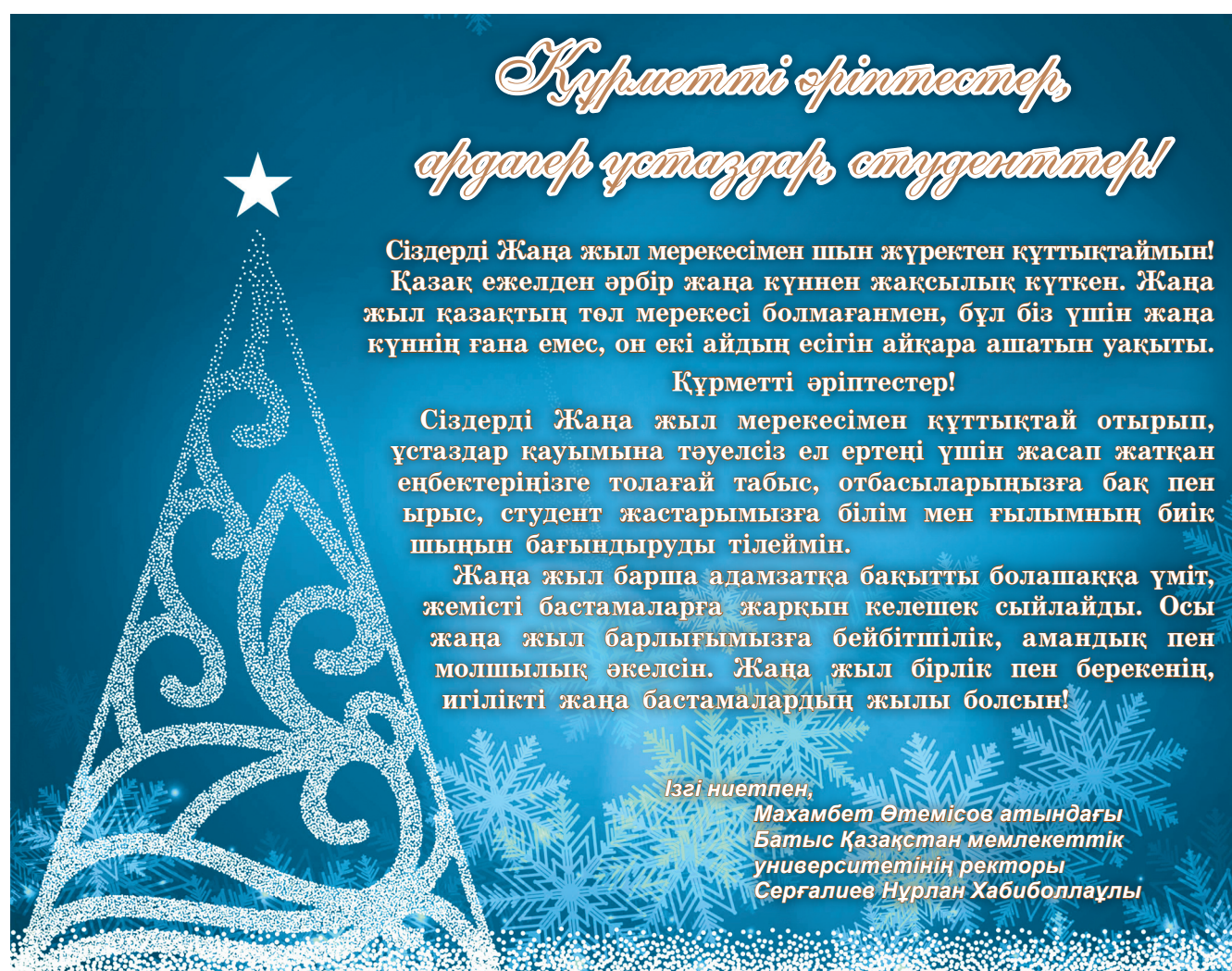

Жыл студенті!

12 желтоқсан күні Батыс Қазақстан облысында 2019 жылғы «Жыл үздігі» жастар сыйлығының иегерлері анықталды. Жеңімпаздарды облыс әкімі Ғали Есқалиев құттықтады.

«Жыл үздігі» жастар сыйлығы байқауы 11 жылдан бері ұйымдастырылып келеді. Дәстүрлі байқаудың мақсаты – жастарды Отансүйгіштікке, еңбекқорлыққа тәрбиелеу, жастардың елдің қоғамдық-саяси, мәдени, экономикалық өмірге деген белсенділігін арттыру, дарынды жастарға қолдау көрсету. Осы байқауда М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың Химия мамандығының 4-курс студенті Меңдіғалиева Айым Тоқтасынқызы «Үздік студент» аталымы бойынша марапатталды. Шын жүректен құттықтаймыз!

Университеттің үздіктері анықталды

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті Жастар жылын қорытындылап, әр түрлі сала бойынша үздік студенттеріне «БҚМУ Жұлдызы» сыйлығын табыс етті.

Шарада облыстық, республикалық, халықаралық деңгейде өткізіліп жүрген білім мен ғылым додаларында, спорттық сайыстар мен шығармашылық бағытта университет намысын қорғап, биік белесті бағындырған студенттер 9 аталым бойынша марапатталды. Сөйтіп, «Үздік студент» атағына Тұңғыш Президент атындағы атаулы шәкіртақы иегері, Алматы қаласы НАРХОЗ университетінде өткізілген «Экономикалық теория» пәнінен республикалық студенттік пәндік олимпиаданың жеңімпазы, «Жас зерттеушілер – гүлденуші Қазақстанның болашағы» халықаралық фестивалі аясында өткен «БҚО-ның әлеуметтік саласын қаржыландыру» атты ғылыми жобалар конкурсының 3-орын иегері Хадиша Қойланова ие болды.

Мәдениет және өнер факультетінің студенттік деканы, «Махамбет жастары» студенттік құрылыс жасағының командирі, университеттің қоғамдық өміріне белсене араласып, ректордың «Құрмет Грамотасын» иеленген Нұрсұлтан Абайұлы «Жас көшбасшы» атанды.

ҚР «BILIM ORKENIETI» ұлттық инновациялық ғылыми зерттеу орталығының ұйымдастыруымен өткен республикалық «Үздік студент» байқауының жеңімпазы, талай республикалық, халықаралық сайыста топ жарып жүрген Райымбек Қайратұлы «Жас ғалым» сыйлығын иеленді.

Сондай-ақ Фристайлдан Мәскеу қаласында өткізілген Халықаралық ашық чемпионатында жүлделі 2-орын иегері атанған Айболат Құбашев «Жас талант» сыйлығын алса, самбодан бірнеше дүркін республика чемпионы Ерасыл Бақыт «Үздік спортшы» атағын иеленді. Физика-математика

факультетінің III курс студенті Айымбек Сарымсақов - «Үздік пікірсайысшы» атанса, Мәдениет және өнер факультетінің М ө д е н и - тынығу жұмысы мамандығының МТЖ-41 тобы – «Үздік топ» атағын бір ауыздан иеленді. Бұл марапат топ кураторы Гүлжазира Жұмағалиеваға табысталды. Сонымен бірге «Жастар жылы» аясында университет ішінде салауатты өмір салтын арттыруға бағытталған «Достық кубогы» - «Ең үздік жоба» атанды. Ал «Zhatakhana_life» - «Жыл жаңалығы» номинациясын жеңіп алды.

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры Нұрлан Серғалиев Жастар жылы университет деңгейінде жағымды жаңалықпен қорытындыланып отырғанын жеткізді.

- Алаш арысы Ахмет Байтұрсынұлының «Ерім дейтін ел болмаса, елім дейтін ер болмас» деген қанатты сөзі Елбасы үндеуінде айтылған «Мен өркендеген Қазақстан – ең алдымен мемлекеті өзін қорғап, қолдайтынын, қамқорлық жасайтынын сезінетін, тиісінше елін жан жүрегімен сүйетін, өздеріне сенімді адамдар деп санаймын» деген сөзімен үндесіп жатыр. Жастар жылының

қорытындылануымен тұспа-тұс келген тағы бір ерекше жаңалық – студент шәкіртақысы өсетін болды. Президент Қасым-Жомарт Тоқаев 2020 жылдың 1 қаңтарынан студенттердің шәкіртақысы 25 пайызға өсетінін мәлімдеп, жастарды бір қуантты. Президент тапсырмасына сәйкес ғылым жолында ізденісін бастаған жас ғалымдар, яғни магистранттар мен докторанттардың да шәкіртақысы 25 пайызға өсетін болды. Бұл студент жастар үшін ғана емес, білім-ғылым жолында талпыныс жасаған жас ғалымдарға деген әлеуметтік қолдаудың жарқын үлгісі деп білеміз, - дейді Нұрлан Серғалиев.

Қазбек ҚҰТТЫМҰРАТҰЛЫ,
Egemen.kz

Зоологиялық мұражайдың тұлға тәрбиелеудегі орны

Жуырда «М.Өтемісов атындағы БҚМУ мұражайының бөлімшесі Зоологиялық мұражайдың 80 жылдығы» атты кафедраның кеңейтілген ғылыми-әдістемелік семинарының шешімін жүзеге асыру мақсатында биология және экология кафедрасының аға оқытушысы Қ.Б.Булатованың жетекшілігімен 2-курс магистранттары «Зоологиялық мұражайдың экологиялық сауатты және мәдениетті тұлға тәрбиелеудегі орны» тақырыбында дөңгелек үстел өткізілді.

Шараға кафедра оқытушылары, №31 ЖББОМ оқушылары, магистранттар, студенттер, деканның тәрбие жұмысы бойынша орынбасары Ж.С.Қажымұратова қатысты.

Дөңгелек үстелде мұражай материалдарынан жарық көрген еңбектердің көрмесі ұйымдастырылып, магистранттар дайындаған баяндамалар, хабарламалар

тыңдалды.

Шара соңында баяндамалар талқыланып, қойылған сұрақтарға жауап берілді.

Ә.Д.ҚҰРМЕКЕШ, А.ИМАКАЕВА

Биология және экология кафедрасының оқытушылары

АҚПАРАТТАР АҒЫНЫ

■ 3 желтоқсан күні Филология факультетінің қазақ филологиясы кафедрасының ҚТӨ-43 тобының ұйымдастыруымен «Жемқорлыққа жол жоқ!» атты шара өтті.

■ Желтоқсан айының 4-і күні М.Өтемісов атындағы БҚМУ Мәдениет және өнер факультетінің студенттік деканат мүшелерінің ұйымдастыруымен I курс топ басшыларына арналған сергіту сағаты өткізілді. Құпия түрде пікір алмасу айдары және қызықты ойындар ойнатылды. Кеш соңында топ басшыларына шағын сыйлықтар табысталды.

■ 5 желтоқсан күні М.Өтемісов атындағы БҚМУ Мәдениет және өнер факультетінде «МТЖ-41» тобының ұйымдастыруымен «Крокодил» этюды қойылды.

■ Желтоқсан айының 6 жұлдызында Мәдениет және өнер факультетінің «Мұрагер» студенттік театры көрермендерге Баққожа Мұқайдың «Rayshan gūli» атты кезекті спектаклін жолдады.

■ 11 желтоқсан күні Мәдениет және өнер факультеті Мәдени-тынығу жұмысы мамандығының I курс студенттерінің ұйымдастыруымен «Еліміздің еркіндігі-тәуелсіздік» атты тәуелсіздік құрбандарын еске алу кеші өтті.

■ Желтоқсан айының 13-жұлдызында М.Өтемісов атындағы БҚМУ Мәдениет және өнер факультеті «МТЖ-41» тобының ұйымдастыруымен инпровизациялық этюд ойыны өткізілді.

■ Филология факультетінде 1-3-курс студенттерінің ұйымдастыруымен «Соңғы студенттік жыл» атты 4-курс студенттеріне арналған мерекелік кеш ұйымдастырылды. Кеште филология факультетінің деканы Муханбеткалиев Аскен Самуратович сөз сөйлеп, факультетіміздің үздік студенттеріне алғыс хат табыс етті. Шара одан әрі көңілді концерттік бағдарламаға ұласты.

Спасти Шалкар!

Уникальное озеро Западного Казахстана мелеет с каждым годом. Одновременно с сокращением бассейна водоема увеличивается концентрация соли в воде. В результате гибнет озерная флора и фауна, почти исчезли такие ценные породы рыб, как судак, лещ, сазан. В связи с этим 3 декабря ученые ЗКГУ им.М.Утемисова инициировали презентацию проекта естественно-научного обоснования «Техническая и биологическая мелиорация и зарыбление озера Шалкар».

«Проблемы чистой, пресной воды с каждым годом приобретают всю большую остроту. Концентрация соли в озере как морская. Технически - частично необходимо чистить русла, нельзя реку превращать в канал», - отметил ректор ЗКГУ Нурлан Хабибуллин.

В обсуждении серьезного вопроса помимо руководства вуза приняли участие заместитель руководителя Управления природных ресурсов и регулирования природопользования ЗКО Ихсангали М.М., руководители природоохранных организаций города, а также преподаватели и студенты университета. Проректор по научной работе и международным связям ЗКГУ Ахмеденов К.М. выступил с докладом, в котором были подняты вопросы причин обмеления озера, анализы гидрологического периода, негативные факторы воздействия, количественные показатели ихтиофауны Шалкар. В заключение встречи были предложены рекомендации по спасению уникального озера Приуралья.

Алтыншаш ДАНДЫКУЛОВА

Capstone Project в ЗКГУ

В Западно-Казахстанском государственном университете им. М.Утемисова на факультете истории, экономики и права состоялась открытая лекция на тему «Факторы и детерминанты позитивных условий содержания в закрытых учреждениях» в рамках реализации международного проекта, проводимого Представительством Международной тюремной реформы Penal Reform International (PRI) в Центральной Азии при поддержке Посольства Королевства Нидерландов в Казахстане. Спикером открытой лекции выступила профессор криминологии и пенологии Лейденского университета - Миранда Бун.

Напомним, что 26 сентября 2019 года между ЗКГУ им. М.Утемисова и Представительством МОО Penal Reform International (PRI) в Центральной Азии был подписан меморандум о сотрудничестве, который дал

старт реализации проекта «CAPSTONE PROJECT» в университете. В рамках проводимого конкурса «CAPSTONE PROJECT» среди студентов факультета истории, экономики и права были отобраны студенты и сформированы 7 команд для проведения исследований по выбранным темам в рамках проекта «Capstone project».

Стоит отметить, что лекция прошла в свободном формате, что позволило участникам встречи обменяться мнениями и обсудить актуальные вопросы регулирования норм и практик международного и национального законодательства в области защиты прав человека в Казахстане. Наибольший интерес у слушателей вызвали примеры из профессиональной практики лектора, касавшиеся защиты прав осужденных и проблем ресоциализации.

В завершение мероприятия все слушатели поблагодарили гостей за полезную и увлекательную лекцию и выразили надежду, что подобные встречи станут хорошей традицией.

Акнур ОРАЛБАЕВА,
стипендиат имени Президента РК,
студент 3-курса специальности «Юриспруденция»

Тәуелсіздік - қасиетті ұғым

Тәуелсіздік – кез келген ел үшін жаңа сатыға көтерілу мен қайта түлеудің, гүлденіп дамудың тың қадамы, елеулі тарихи кезеңі. Тәуелсіздік мерекесі қарсаңында М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың «ҚР тарихы» кафедрасы жанынан құрылған «Атамекен» үйірмесінің бағдарламасына сәйкес «Тәуелсіздік - қасиетті ұғым» атты тарихи-танымдық шара өткізілді. Шараға белсене қатысқан тарих мамандығының 1-4 курс студенттері А.Галиева, Ж.Мүтиғоллина, Б.Нығметжанов, Ж.Аманкелді, Н.Зайнуллина «Тәуелсіздік қазақ еліне не берді?» деген сұрақ төңірегінде ойларын ортаға салып:

–Тәуелсіздіктің арқасында азат елдің азаматы атандық. Отанның азаттығынан, тәуелсіздігінен асқан бақ-дәулет жоқ. Бүгінгі таңда тәуелсіздік пен еркіндіктің маңызы мен алғашқы нәтижелерін қоғамдық өмірдің қай саласынан да айқын сезініп жүрміз. Сондықтан бұл күн жас мемлекетіміз үшін - біртұтас елдіктің, ынтымақтастық пен татулықтың, сонымен қатар, өткенге деген салауат пен болашаққа деген сенімді үміттің мерекесі. Демек, ата-бабаларымыздың алдында тәуелсіздік үшін күресу мақсаты тұрған болса, біздің алдымызда оны нығайта түсу міндеті тұр. Қазақтың тәуелсіздікке жетуі қандай қиын болса, тәуелсіздікті ұстап тұру да оңайлыққа түспейтінін, толыққанды мемлекет болып қалыптасу одан да биік мақсат, мұрат екендігін әрбір қазақ жанымен, санасымен түсініп, сезінуі ұлттық рухтың сапасын көрсетеді. Ұлттық

рух мемлекеттік рухқа ұштасып, қазақстандықтар өз мемлекетін көзінің қарашығындай қадірлеу қажеттігін түсіне алса, тәуелсіздікті қорғау жолында құрбан болатын этникалық патриотизмді қалыптастыра алсақ, болашақтың көрсеткіші сол болмақ, - деді.

Осылайша ұлттық рухты серпілтіп, тебіреніспен сөйлеген студенттер шара соңында «Көк тудың желбірегені» әнін қосылып орындады.

Б.С.БОРАНБАЕВА,

Дүниежүзілік тарих және ӘСП кафедрасының доценті, т.ғ.к.

Ардагерлермен кездесу

Жуырда «Семей полигоны - тарихтың қасіретті беттері» атты «Невада-Семей» полигонының жабылғанына 30 жыл толуына орай полигон зардабын жоюға қатысқан ардагерлермен кездесу кеші өтті.

Бұл кештің қадірлі қонағы ретінде «Невада-Семей» қозғалысының ардагерлері, бірнеше төсбелгілердің иегерлері Сүлейменов Сайлау Хамитұлы, Сейтақов Айболат Самиғоллаұлы, Тұяқов Мереке Жәрдемұлы, Бектелеуов Есім сынды ел ағалары қатысты. Сонымен қатар Семей полигоны турасында ғылыми кітап жазған, оқу ордамыздың жаратылыстану-география

факультетінің студенті Анатолий Райымбек Қайратұлы да бой көрсетіп, сұрақтарға жауап берді. Филология ғылымдарының кандидаты, доцент Ниязғалиева Ақзия Әділқызы кеш қонақтарына құттықтау сөз сөйледі. Шара барысында полигонның орасан зор тауқыметін тартқан туған жеріміздің текті төл перзенттерін еске алу мақсатында полигонның әнұранына айналған Ұлықбек Есдәулет пен Төлеген Мұхамеджановтың «Заман-ай» әні хормен орындалды. Кеш қонақтарына сұрақтар қойылып, күпті көңілге мардымды жауап берілді. Кешті PhD докторы Айдарбек Ахметұлы сөз сөйлеп, қорытындылады.

Рухани жаңғыру — ертеңіміздің кепілі

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті «Рухани жаңғыру» институты «Қазақстан халқы Ассамблеясы» кафедрасының ұйымдастыруымен 10 желтоқсан күні «Рухани жаңғыру – ұлт рухының алтын діңгегі» атты көшбасшы студенттерге арналған дөңгелек үстел оздырылды.

Кешті «Рухани жаңғыру» институтының директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы ашып, жүргізіп отырды. Алғысөзден кейін баяндамалар мен жарыссөзге кезек беріліп, баяндамашылар Абат Сатыбайұлы «Абайтану – рухани жаңғыру айнасы», «Рухани жаңғыру» институтының ғылыми қызметкері Тұрар Төлегенұлы «Культ знаний и прагматизм – фундамент конкурентоспособности молодежи», «Рухани жаңғыру» институтының ғылыми қызметкері, оқытушы-магистр Даянл Жұппағамбетұлы «Ұлт тарихын жаңғыртудағы Елбасы үлесі», жаратылыстану-жағырафия факультеті деканының орынбасары, аға оқытушы Жаннат Сәңкібайқызы «Қызғалдақ – дала өркениетінің

символы», Жастар ісі жөніндегі комитет жетекшісі Елдос Айдарбекұлы «Рухани сананы жаңғыртудағы жастардың орны», студенттік ректор Жандос Мендешұлы «Рухани жаңғыруды біз қалай түсінеміз?», Рухани жаңғыру» институтының әдіскері Гүлдана Хайроллақызы «Рухани жаңғыру» институтының келелі істері» тақырыптарында баяндамаларын оқып, жарыссөз ұйымдастырды. Жиын соңында қатысушылар бір-біріне сауалдарын жолдап, дөңгелек үстелді қорытындылады.

Айта кетейік, дөңгелек үстелде университет ғылыми кітапханасының директоры Тоты Еркінқызының жетекшілігімен «Әбунасыр әл-Фараби мен Абай Құнанбайұлы туындылары – ұлт руханиятының мол мұрасы» тақырыбындағы кітап көрмесіне шолу жасалды.

Независимость - священная ценность для всех казахстанцев

Ко Дню Независимости РК в ЗКГУ им.М.Уте-мисова состоялся круглый стол «Тәуелсіз елдің бүгінгі мен болашағы», организованный музеем университета и факультетом истории, экономики и права. Целью данного мероприятия является формирование у студентов основ гражданственности и патриотизма, воспитание чувства гордости за свою Родину, уважение к народным традициям.

На диалоговой площадке собрались преподаватели вуза, студенты, а также приняли участие заведующая отделом Западно-Казахстанского областного историко-краеведческого музея Уразова Инкар, педагог-исследователь школы №36 им. М.Ихсанова Ережепова Айнагуль, учитель истории школы №2 Тулегенова Гульмира.

Участники круглого стола обменялись мнениями о достижениях Казахстана за 28 лет Независимости, об основных этапах политического и экономического строительства, развитии внешней политики, о народных традициях и истории.

Мероприятие завершилось литературно-музыкальной композицией. В исполнении студента группы Юр-13 Шалабаев Р. прозвучало стихотворение «Тәуелсіздікке арнау». А Аубакиров М. вдохновил всех кюем «Талас».

Чтение – вот лучшее Учение!

В ЗКГУ им. М.Утемисова состоялась церемония награждения лучших читателей 2019 года, которая стала своеобразной минутой славы для номинантов. Организатором мероприятия является Научная библиотека ЗКГУ им. М.Утемисова. Библиотека является культурным центром, который способствует жизненному энтузиазму молодежи на пути к науке и образованию.

Цель конкурса – проявление интереса к чтению книг и формирование интеллигентной культуры у студентов, выделение времени для чтения книг в их образе жизни. Число читателей в год составляет 5850. За год научной библиотекой выдается около миллиона книг, число посещений составляет 650200 человек. По итогам мероприятия в номинации «Самый активный читатель» победил Кинамаев Ернур. Он интересуется разноплановой литературой, больше всего любит читать классику. «Самым преданным читателем» названа Сарсенгалиева Гульмира, которая прочитала 140 книг.

В номинации «Читатель года - 2019» победителем признан Шайкенов Арман. Он не только много читает, но и принимает активное участие в жизни библиотеки. Победители и участники конкурса были награждены грамотами и призами.

Алтыншаш ДАНДЫКУЛОВА

«Музейстар – 2019» мәресіне жетті

Батыс Қазақстан облыстық тарихи-өлкетану музейінде ҚР Тұңғыш Президенті Н.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» және «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламалары аясында Жастар жылына арналған «Музейстар-2019» жобасының қорытынды шарасы өткізілді. Жобаның мақсаты - Ақ Жайықтың таңдаулы жоғары және орта оқу орындарының тарихымен таныстырып, жастардың өлкенің рухани және мәдени мұрасына қызығушылықтарын арттыру, рухани дамуына музейдің өзіндік үлесін қосу. 14 наурызда бастау алып, 13 желтоқсанда өз мәресіне жеткен жобаға БҚО-ның ең таңдаулы жоғары және орта оқу орындары қатысты.

Батыс Қазақстан облыстық тарихи-өлкетану музейінің директоры Ерсаяв Мирболат Бижанұлы өзінің алғы сөзінде жиналғандарды Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күнімен құттықтап, Жастар жылы аясында ұйымдастырылған «Музейстар-2019» жобасының қатысушыларын марапаттады. М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың Бейнелеу өнері және дизайн кафедрасының аға оқытушысы Тұрарбек Әбілхайырұлы да марапат иегерлерінің қатарынан көрініп, жоба аясында өткізілген «Білімді жастар – ел болашағы» және «Мені қоршаған орта» көрмесі мен «Хан Ордасы» картинасы музей көрермендерінің көңілінен шығып, 180 жылдық тарихы бар Батыс Қазақстан облыстық тарихи-өлкетану музейінің қорына алынды.

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА

Scientific heritage of Professor V.V.Ivanov

On November 19, 2019, an event dedicated to the memory of the founder of the Department of Biology and Ecology and the Natural Geography Faculty of M. Utemisov West Kazakhstan State University, Doctor of Biological Sciences, Professor, Honorary Member of the Geographical Society of the USSR Vsevolod Vyacheslavovich Ivanov. The event was organized by third-year students of the Natural-Geographical Faculty of the Specialty "Biology in English" under the guidance of the Candidate of Biological Sciences, Associate Professor A. U. Utaubayeva. The scientific and educational event "The Scientific Heritage of Professor V.V. Ivanov" was held at a high level.

The event, conducted in three languages, contributed to the spiritual enrichment and growth of students through familiarization with the work activities of the famous scientist not only in Kazakhstan but also in the near and far abroad professor V.V. Ivanov.

He stood at the origins of the formation of the Department of Botany and the Natural Geography Faculty of the Oral Pedagogical Institute. Studying in detail the flora and vegetation of the Northern Caspian, being an encyclopedic scientist, Vsevolod Vyacheslavovich Ivanov was able to combine the efforts of scientists of different specialties with a common goal - to develop recommendations for the rational use of natural resources of the region and their protection.

The educational event began with a brief overview of the biography and scientific research of Professor V.V. Ivanov. During the event, a review of more than 300 works of the great scientist, professor V.V. Ivanov and students of his school was conducted.

In the form of presentations and videos, materials were presented showing the auditorium of M. Utemisov WKSU named after Professor V.V. Ivanov, a herbarium founded in 1932 by the scientist himself, his personal library, and also a street in the city of Uralsk, named after professor V.V. Ivanov.

At present, the young generation continues the glorious paths of science that were laid by Professor V.V. Ivanov. One of these young people, a student of the "Biology-33" group Anatoly Raiymbek, made a presentation in English on the topic

"Buldurta river basin biodiversity" and presented his research in the form of a presentation.

At the end of the event, students of the professor spoke - Doctor of Biological Sciences, Professor I. E. Darbaeva, Senior Lecturer K. B. Bolatova, Head of the Department of Biology and Ecology, Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor B. S. Alzhanova, Senior Lecturer, Department of Chemistry G. B. Eseeva, Candidate of Biological Sciences, Associate Professor A. U. Utaubayeva with a story about lectures, practical workshops, field studies and research expeditions of professor V.V. Ivanov.

Invited Polish professor from the Kazemierz Wielki University, Dr. PhD Slawomir Kaczmarek in his speech expressed gratitude for organizing such an informative and useful event, which expands and enriches the student's

cognitive and spiritual life, inspires them to further growth and formation as a person.

At the end of the event, songs of romances sounded, which the professor loved to sing along with his fellow students at the evening bonfire during the summer research expeditions.

We believe that every student, a young teacher who took part at this event, was able to absorb the feeling of devotion, love for his work, the patriotism of the great scientist professor V.V. Ivanov and spiritually enriching relived receiving huge information about interesting and not easy way of scientific activity of the great scientist. Also useful scientific and educational events contribute to the further growth of students in becoming as a young scientist and are a guide to the scientific world.

A. U. UTAUBAYEVA,
Associate Professor, PhD

First-year students get acquainted with a teacher from Italy

Students are very interested in studying with foreign teachers. Most often they are attracted by the methods of teaching, the manner of communication, the mentality of foreigners and so on.

We have already written about the teacher from Italy – Elena Seconde. She teaches 2-4 years students of the Department of foreign languages. And our first year students don't know her. Therefore, a meeting was arranged for Miss Seconde with freshmen. The main purpose of such meetings is to expand the horizons of students, i.e. acquaintance with the teacher, with culture and language of his country, communication in a foreign language (most often in English). The meeting was held in a free form, the teacher talked about herself, about education, her country, about impressions, etc. Students actively supported the conversation and asked questions. There were many important and interesting questions

like «the motto of life» or «to say something in Italian» or questions about journeys of Miss Seconde and so on. After that, everyone played the game «Guess the word». The students say the word in Kazakh, and the teacher guesses what the word is, then she says the word in Italian, which the students have to guess. The game was not as simple as it seemed, but it was very interesting. The meeting concluded with the words of Miss Seconde and students.

At the end it would be desirable to note in our first-year students such qualities as activity, education and aspiration to new discoveries. We hope to always see them so motivated and open.

Saya DUISENBAY

Профессор дәріс оқыды

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде педагогика факультетінің ұйымдастыруымен Польша мемлекетінің Лодзи университеті мен Быдгощ қаласындағы Ұлы Казимир университетінің қауымдастырылған профессоры Дорота Подгорски Яхниктің «Инклюзия туралы: инклюзивті білім берудегі ынтымақтастық негіздері» атты ашық дәрісі өтті.

Дәріске факультет декандары, кафедра меңгерушілері, университеттің профессор-оқытушылар құрамы, магистранттар мен студенттер, Батыс Қазақстан облыстық білім басқармасының әкімшілік-басқару персоналы, Орал қаласының психологиялық-медициналық-педагогикалық комиссиясының мамандары, мектеп мұғалімдері қатысты. Дәрістің мақсаты – ерекше қажеттілігі бар тұлғаларға инклюзивті білім беруде психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру мәселелері мен перспективаларын талқылау, сонымен қатар Польша елінің тәжірибесі негізінде мектептен және оның әлеуметтік ортасында инклюзивті білім беру саласындағы ынтымақтастық мүмкіндіктері мен мысалдарын қарастыруға бағытталды. Дәріс соңында қатысушылар дәрісті талқылап, өздерін қызықтырған сұрақтарға жауап алды. Ашық дәріс жоғары деңгейде өтті.

Один из приоритетов государственной политики – комплексная поддержка молодежи, и этот год, объявленный Годом молодежи, расширил горизонты возможностей для реализации молодых людей в социально-экономическом, духовно-культурном, организационно-правовом развитии общества. Инициативы Первого Президента РК Н.А. Назарбаева по созданию условий для социализации молодежи, повышению ее общественного сознания, социальной активности и развитию творческих способностей активно поддержаны в Западно-Казахстанском государственном университете им. М. Утемисова. Накануне Международного Дня студентов об этой работе рассказывает ректор ЗКГУ им. М. Утемисова Нурлан Сергалиев.

ОПРЕДЕЛЯЯ СТРАТЕГИЮ ДОСТОЙНОГО БУДУЩЕГО

По итогам Национального рейтинга ЛУЧШИХ УНИВЕРСИТЕТОВ страны в 2019 году ЗКГУ им. М. УТЕМИСОВА вошел в ПЕРВУЮ ДЕСЯТКУ из 59 вузов Казахстана и успешно прошел международную независимую институциональную аккредитацию сроком НА 7 ЛЕТ.

- Наша молодежь представляет значительную социально активную группу, которая сегодня определяет основные факторы и перспективы развития общества, а потому наша задача – помочь им четко обозначить пространство для приложения своего интеллектуального и инновационного потенциала.

Университет прилагает все усилия для формирования студенческой молодежи как многосторонне развитой личности во всех сферах жизни. Вуз разработал свою молодежную политику, в которой реальными полноправными инициаторами значимых дел являются сами студенты. Наши студенты – постоянные и активные участники самых разноформатных мероприятий: конференций, семинаров, встреч с известными людьми области и страны, молодежных форумов, акций и спортивных соревнований. С целью поддержки одаренных студентов и молодых талантов в университете были организованы широкомасштабные мероприятия, финансируемые вузом – оказывалась материальная поддержка студентам, показавшим высокие результаты в учебе, в общественной жизни, участникам игр КВН, айтысов акынов, фестивалей, дебатных турниров, различных семинаров, а также молодым спортсменам, продемонстрировавшим высокие результаты в области спорта. Университет активно содействовал участию вузовских команд в различных соревнованиях республиканского и международного уровня. Студенту нашего университета Бахыту Ерасылу, завоевавшему в столице Узбекистана городе Ташкенте титул чемпиона мира по самбо среди молодежи, вуз оказал всемерную помощь и поддержку.

Главная миссия вуза – всестороннее воспитание и обучение подрастающего поколения, повышение активности в жизни общества и формирование позитивной среды для сегодняшней молодежи.

В ЗКГУ действуют органы студенческого самоуправления – комитет молодежи, студенческий профсоюз. В рамках Года молодежи 20 студентов нашего университета для повышения знаний, умений получили финансовую поддержку и были направлены на обучение в г. Алматы. 24 студента университета участвовали в посвященном патриотическому воспитанию республиканском семинаре «Рухани жаңғыру: Болашаққа бастар жол», который традиционно проводится в Библиотеке Первого Президента Республики Казахстан в городе Нур-Султане. Из числа активных творческих студентов создана команда ректора – 36 студентов, участников мастер-класса «Создай себя сам!», который провел для наших студентов известный меценат, номинант премии «Алтын журек», бизнесмен и генеральный директор Университета «Синергия» Бауржан Касымбергбаев. Теперь эти ребята будут поднимать статус ЗКГУ на новый уровень. Следует отметить, что в рамках Года молодежи университет провел Определяя стратегию достойного будущего Один из приоритетов государственной политики – комплексная поддержка молодежи, и этот год,

объявленный Годом молодежи, расширил горизонты возможностей для реализации молодых людей в социально-экономическом, духовно-культурном, организационно-правовом развитии общества. Инициативы Первого Президента РК Н.А. Назарбаева по созданию условий для социализации молодежи, повышению ее общественного сознания, социальной активности и развитию творческих способностей активно поддержаны в Западно-Казахстанском государственном университете им. М. Утемисова. Накануне Международного Дня студентов об этой работе рассказывает ректор ЗКГУ им. М. Утемисова Нурлан Сергалиев. целый ряд мероприятий, направленных на развитие образования и студенческой науки. Университет спонсировал участие студенческих команд в республиканских предметных олимпиадах в разных городах Казахстана по 11 дисциплинам, и мы гордимся, что наши ребята показали высокий уровень знаний, завоевав призовые места. Помимо студенческой молодежи вуз оказывает большую поддержку молодым ученым университета, что способствует обновлению качества профессорско-преподавательского состава, его перспективному научно-педагогическому развитию. В целях повышения научного потенциала кадров университет за счет собственных средств направил 30 преподавателей на обучение в аспирантуре зарубежных учебных заведений, и еще 15 молодых ученых университета обучаются в докторантурах Республики Казахстан. Ректорат вуза старается поддерживать инициативы молодых, направляет их на курсы повышения квалификации кадров, на международные, республиканские научные конференции и научные форумы.

В Год молодежи университет выступил с инициативой привлечения студентов к текущим строительным и социальным работам в масштабах вуза, и принял 20 студентов на два месяца в летний строительный отряд «Жасыл ел», что способствовало трудовому воспитанию студенческой молодежи.

Университет в свою очередь создает все условия для полноценной учебы и воспитания молодежи.

Сегодня наш вуз узнаваем, и получил признание за рубежом. ЗКГУ имеет порядка 140 договоров о международном сотрудничестве с вузами СНГ и стран дальнего зарубежья, являясь партнером 16 международных ассоциаций и проектов.

В рамках интернационализации вуза в ЗКГУ работают ученые из зарубежных вузов, в прошлом году, например, 15 профессоров читали лекции нашим студентам. С каждым годом расширяется круг зарубежных партнеров, внедряются новые формы взаимодействия. Это семестровое обучение, совместные дублированные программы, прохождение учебной (исследовательской, производственной) практики, стажировок, летних семестров в вузах-партнерах. Действует полиязычная образовательная программа подготовки учителей со знанием английского языка, разработана компетентностно-языковая модель

выпускника, обучающегося по программе полиязычия. Для студентов были организованы летние курсы английского языка по подготовке к тестам по IELTS и TOEFL. Активно развивается внешняя и внутренняя академическая мобильность. За последние три года прошли обучение по программам мобильности в зарубежных вузах около 200 студентов и магистрантов.

Кроме того по дорожной карте ЗКГУ реализован проект по 10 дополнительным образовательным программам, по которым наши студенты могут пройти годичные курсы дополнительного образования по таким актуальным специальностям, как дефектология, логопедия, государственное и местное управление, художественный труд и корпоративное право, и в последующем иметь возможности для дополнительного трудоустройства.

Наши студенты, обучаясь в вузе, могут получить еще одну профессию: с сентября по ноябрь 1078 студентов 3-4-х курсов стали участниками республиканского проекта Национальной палаты предпринимателей «Атамекен» и прошли обучение основам предпринимательской деятельности. Теперь эти студенты имеют право вести в школе курсы по основам предпринимательства для 10-11 классов, а для тех же, кто решит стать предпринимателем, сертификат станет одним из условий получения кредитов, грантов, льгот.

Получение актуального и качественного образования является гарантией востребованности наших выпускников в социуме, и одним из приоритетных направлений в этом плане является совершенствование инновационных технологий в подготовке специалистов. В университете создана единая корпоративная телекоммуникационная сеть, которая стала мощной платформой для разработки, внедрения и использования новых информационных и коммуникационных технологий в учебном процессе. Используемое программное лицензионное обеспечение включает более 40 наименований, функционируют лаборатории: «Виртуальный банк», «Компьютерные сети», «Архитектура компьютера», компьютерная графика и т.д. В лаборатории робототехники для обучения студентов применяются разные по направлению разработки мировых лидеров робототехнических платформ, наши студенты обучаются 3D-моделированию объектов и 3D-печати.

Знаменательно, что в следующем году, объявленном Годом волонтеров, молодежи также будет оказываться всесторонняя поддержка. В частности, лучшим волонтерам будет выплачиваться стипендия. Нашему вузу министерством выделена 91 квота. Так, благодаря добрым делам и активной гражданской позиции студенты-волонтеры этими стипендиями смогут оплачивать обучение. Я верю, что у нашей молодежи есть огромный творческий потенциал, самоотверженность и дерзость, благодаря которым Казахстан будет расти и процветать.

Источник: «Приуралье», 15 ноября 2019 г.

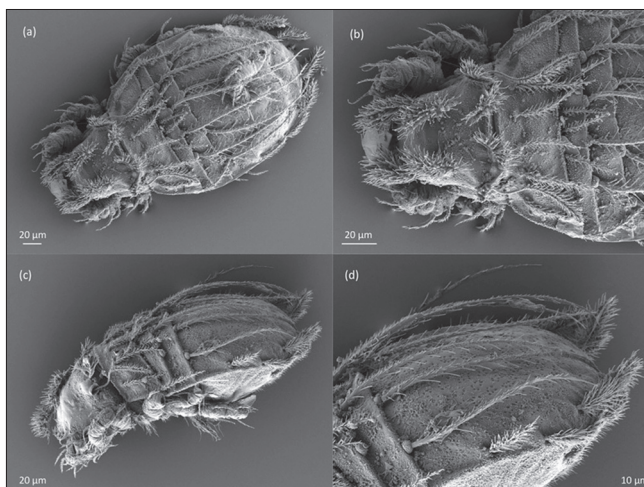
Открытие для мировой науки: новые виды почвенных клещей, найденные в Западно-Казахстанской области

В рамках научного сотрудничества между университетами Казимира Великого в Быдгоще (Польша) и ЗКГУ им. М. Утемисова, профессором биологии Славомиром Качмарек в рамках научных исследований в июне 2019 года на территории ЗКО были найдены новые виды почвенных клещей, до сих пор неизвестных мировой науке.

В материале, собранном во время научных экспедиций в районе села Январцево ученый собрал образцы почв, в которых и был обнаружен данный вид клещей. Он получил название *Cosmochthonius oralensis* и принадлежит к сапрофагическим клещам, для которых источником питания является мертвая материя, например, почвенная подстилка. Данный вид отличается наличием волосков на теле, а также других морфологических особенностей, не описанных учеными ранее (см. рисунок). Снимки *Cosmochthonius oralensis* были сделаны при помощи мощного электронного микроскопа коллегами из университета Бергена в Норвегии. Данная аппаратура позволила детально изучить особенности строения тела клеща, а также определить его как совершенно новый вид для науки. Благодаря этим особенностям он и был назван *Cosmochthonius*, что означает «мохнатый», а сам вид получил название по месту своего обнаружения «*oralensis*».

По словам профессора Качмарека, анализ найденного вида клеща, представляющего большой интерес для мировой акарологии, будет опубликован в международных научных журналах в начале 2020 года. Научный материал, полученный в ходе проведенных исследований, является уникальным, так как впервые в ЗКО был найден новый вид почвенных клещей, а сама территория области является перспективной с точки зрения агрологических и экологических исследований.

Профессор Славомир Качмарек является деканом

биологического факультета, курирует работу кафедры эволюционной биологии Университета Казимира Великого в городе Быдгощ, Польша. Специалист в области зоологии беспозвоночных. В 1995 году был одним из первых польских ученых, которые получили долгосрочную исследовательскую стипендию в Южной Корее. Помимо научной работы он увлекается поэзией, путешествиями и спортом. Является автором поэтического сборника «Перед рассветом обнимает нас». В 2007 году был организатором первой научной

С учеными ЗКГУ профессор С. Качмарек

экспедиции на Мадагаскар. С 2018 года сотрудничает с ЗКГУ им. М. Утемисова в качестве приглашенного зарубежного ученого, проводит занятия для студентов и магистрантов на кафедре биологии, а также занимается совместными научными исследованиями с учеными ЗКГУ.

Владислав ЗУБКОВ,
руководитель центра интернационализации и международных связей
Эдуард ИМАШЕВ,
руководитель отдела науки ЗКГУ им. М. Утемисова

Фундаментальные научные исследования позволяют собрать полную информационную базу данных по палеонтологическому наследию из отложений палеозоя, мезозоя и кайнозоя Казахстана. Коллекционные материалы, собранные из этих местонахождений, являются национальным достоянием страны. В связи с этим назрела необходимость провести работу по сбору банка по изученным местонахождениям с ископаемыми остатками позвоночных из отложений фанерозоя на территории Казахстана за прошедшее столетие.

Перспективность исследований очевидна, поскольку недра казахстанской земли на палеонтологические открытия практически неисчерпаемы.

Второй год ЗКГУ им. М. Утемисова сотрудничает с российским ученым-палеонтологом, к.г.-м.н., председателем Ульяновского отделения Палеонтологического общества Российской Федерации В.М. Ефимовым.

Вместе с В.М. Ефимовым и сотрудниками университета были проведены палеонтологические выезды в бывший поселок Щучкино Западно-Казахстанской области, Актюбинскую и Мангистаускую области. Наиболее плодотворными оказались раскопки в Мангистауской области. 26 мая палеонтолог-любитель Владимир Ярцев в Мангистауской области Казахстана нашёл остатки ихтиозавра в альбских отложениях нижнего мела. Университетом была организована экспедиция на раскопки скелета ихтиозавра и достигнута договорённость о его обработке. 1-7 июня 2019 г. преподаватели ЗКГУ им. М. Утемисова вместе с российским ученым

В ЗКГУ им. М. Утемисова развивается изучение палеонтологического наследия Западного Казахстана

В.М.Ефимовым, палеонтологами-любителями и сотрудниками Мангистауского историко-краеведческого музея приняли участие в раскопках скелета ихтиозавра. Возраст находки - нижний мел, альбский ярус, 100-113 млн. лет. По результатам раскопок удалось однозначно определить, что скелет принадлежит ихтиозавру рода платиптеригиус – *Platypterygius* sp. Удивляют размеры этого гиганта, судя по квадрату, череп был 1,5-2 м. Общая длина животного вероятно около 7-8 метров.

На базе ЗКГУ им. М. Утемисова образцы костей были очищены от материнской породы, пропитаны водоотталкивающим раствором, были сняты замеры, сделаны матрица и идентичные гипсовые копии образцов. В реконструкции ихтиозавра активное участие принял Н.А.Хабашев, старший преподаватель кафедры «Изобразительное искусство и дизайн», им совместно с магистрантами в мастерских факультета культуры и искусства были изготовлены гипсовые копии скелета.

12 сентября 2019 года оригинал и копия образцов были переданы в Мангистауский историко-краеведческий музей.

В 2018-2019 годах в очной аспирантуре Казанского (Приволжского) федерального университета (г.Казань) по направлению подготовки 05.06.01 – Науки о Земле специальности «25.00.02 - Палеонтология и стратиграфия» обучаются два сотрудника нашего университета. У Жамили Якуповой тема по морским рептилиям юрского периода и у Максота Берлигужина тема по мамонтовой фауне Западного Казахстана. Университетом приобретено современное палеонтологическое полевое и лабораторное оборудование.

Таким образом, научно-технический и производственный потенциал университета позволяют производить комплексные научно-исследовательские палеонтологические работы, обеспечивая полный цикл, начиная от раскопок, реконструкции и формирования музейного фонда.

Кажмурат АХМЕДЕНОВ,
кандидат географических наук, ассоциированный профессор, проректор по научной работе и международным связям ЗКГУ им. М. Утемисова

Выезд со студентами на палеонтологические раскопки быв.пос.Щучкино

Аспирант-палеонтолог Якупова Ж.Б. за обработкой материалов

СЕКРЕТ ОДНОГО КУЛПЫТАСА: изучение этнографического памятника

3 ноября 2019 г. с целью определения степени сохранности и точного места расположения, ранее обнаруженного надгробного камня сотрудником противочумной станции Танитовским В.А., было проведено совместное выездное обследование в окрестности села Жанама Акжайыкского района. Выездное обследование было проведено с привлечением ученых Западно-Казахстанского государственного университета им.М.Утемисова в составе проректора университета по научной работе и международным связям Ахмеденова К.М., научных сотрудников Клышева Е.Е. и Шпигельмана М.И., а также директора Противочумной станции ЗКО Майканова Н.С. и заведующего лабораторией зоологии и паразитологии Танитовского В.А.

Каменное надгробие находилось на берегу старицы реки Урал и было частично погружено в воду. Состояло из двух фрагментов: каменного полотна размером 89 см. в длину и 31 см. в ширину и кругообразного навершия 42 см. в диаметре. По предположению членов экспедиции они использовались в качестве подмостка для рыбной ловли, вследствие чего подвергались интенсивной водной эрозии, что в ближайшем будущем привело бы к их полному разрушению. В 400 метрах от обнаруженного надгробного камня располагается старинное казахское кладбище. По проведенному анализу орнамента на найденном камне и камнях, расположенных на кладбище, можно с уверенностью говорить о том, что данные

объекты изначально имели общее расположение. Однако место первоначального нахождения как кулпытаса, так и каменного навершия на самом кладбище членами экспедиции обнаружить не удалось.

Поскольку камень находился в воде, он был подвергнут обрастанию речными водорослями и моллюсками. Очистка камня в лабораторных условиях студентами 2 курса исторического факультета под руководством научного сотрудника университета Клышева Е.Е. показала то, что две параллельные стороны были орнаментированы в растительном стиле, а на противоположащих параллельных сторонах были нанесены надписи с использованием арабского

алфавита на казахском языке. Для расшифровки надписи был приглашен ведущий краевед нашей области, собственный корреспондент республиканской газеты «Egemen Qazaqstan» Қазбек Қуттымұратұлы.

Лицевая часть камня, подверженная большему воздействию водной эрозии, менее читабельная, была расшифрована и переведена Қазбеком Қуттымұратұлы как «Масқар руы, Өтебай тайпасы, Жағфар», обратная сторона дала информацию о том, что данный камень был воздвигнут в 1858 году сыном Габдуллой. Как показала расшифровка полотна и навершия, данные экземпляры относятся к разным захоронениям.

На сегодняшний момент кулпытас готовится занять свое почетное место в музее исторического факультета ЗКГУ и нести важную информацию об истории нашего края, тем самым внося свой вклад в подготовку будущих поколений историков и краеведов.

Ерлан КЛЫШЕВ,

научный сотрудник лаборатории археологии, этнографии и антропологии отдела науки ЗКГУ им.М.Утемисова

Место нахождения кулпытаса, полевые исследования

ТАРИХТАН сыр шертті

М.Өтемисов атындағы БҚМУ Жаратылыстану-география факультетінің география кафедрасында Алтын Орда мемлекетінің 750 жылдығына арналған шара өтті.

«Батыс Қазақстандағы Алтын Орда кезеңінің қоныстары» тақырыбындағы шара барысында география кафедрасының доценті, г.ғ.к әрі батыс өңірін физикалық-географиялық тұрғыда зерттеуші және өлкетанушы ғалым С.К.Рамазанов сөз сөйледі. Ол еліміздің батыс аймақтарына жүргізген ғылыми зерттеулері аясында Алтын Орданың орта ғасырда дәуірлеп, дамып, өзіндік өркениеті болған қалашықтар мен қоныстар жайлы студенттерге әңгімелеп берді. Серік Кішібекұлы өзінің зерттеу жұмыстары барысында Ұлы Жібек жолының бойында орналасқан Сарайшық қаласынан табылған қыштан жасалынған тиын ақшалар, құман, құмыралар, шырақтар, кесе, пиала мен қаланың қазіргі орнын көрсете отырып, студенттерді одан әрі қызықтыра түсті. Оның айтуынша, қазба жұмыстары барысында Жайық

қалашығы Алтын Орда дәуірінде жоғарғы өркениетті, өзінің өндірісі мен қолөнері дамыған орталық болғанын дәлелдеген. Үйдің едені мен моншасы еден асты жылыту жүйесі арқылы орталық қазандықтан жылытылған. Қазба жұмыстары барысында металл бұйымдары, керамика қалдықтары, айнек моншақ, жануар сүйектері және екі мыс ақша табылған. Сондай-ақ, Ұлы Жібек жолының бойында әрбір 50 шақырым сайын керуен сарайлар орналасып, саудагерлер мен жолаушыларға қызмет жасаған екен.

Сарайшық, Жайық және Жалпақтал қалашықтары мен қоныстарының орны мен сол жерден табылған заттар бейне көрініс арқылы көрсетіліп, шараға қатысып отырған 1-3-курс студенттері қызыға тыңдады. Кеш соңында тақырыпқа сәйкес көптеген сұрақтар қойылып, студенттер өз ойларымен бөлісті.

Б.Х.ХОДЖАНОВА,

География кафедрасының аға оқытушысы

2019: БІЗДІҢ ЖЕТІСТІКТЕР

Аккредиттеуден сәтті өтті

Биыл М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ұжымы 7 жылдық мерзімге халықаралық институтционалдық аккредиттеуден және 5B011300 – Биология, 6M011000 – Физика білім беру беру бағдарламалары 7 жылдық мерзімге, 5B011600 - География, 5B010900 - Математика, 6M060100 - Математика, 5B011000 - Физика, 6M060800 - Экология, 5B040600 - Режиссура, 6M090600 - Мәдени-тынығу жұмысы білім беру бағдарламалары 5 жылдық мерзімге, сонымен қатар 5B012900 География-тарих білім беру бағдарламасы 5 жыл мерзімге мамандандырылған аккредиттеуден сәтті өтті.

Осы жылдың 24 мамырында АРТА аккредиттеу кеңесінің (Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі) шешімімен М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 7 жылдық мерзімге халықаралық институтционалдық аккредиттеуден және екі білім беру бағдарламасының 7 жыл мерзімге, сегіз білім беру бағдарламасының 5 жылдық мерзімге мамандандырылған аккредиттеуден өткендігі туралы шешімі қабылданды. Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде сыртқы сарапшылар комиссиясының бағалауы 2019 жылдың 24-26 сәуір аралығында білім беру сапасының халықаралық жүйесінің талаптарына сәйкес жүргізілді.

БҚМУ түлектері білікті маман

М.Өтемисов атындағы БҚМУ түлектерді жұмысқа орналастыруда Қазақстанның үздік жоғары оқу орындарының қатарына енді.

Елбасы Н.Назарбаев: «Егер олар жұмыс таба алмаса, онда бұл жоғары оқу орны өз рөлін орындамай отырғанын білдіреді», - деп жоғары оқу орындарының алдына түлектерді жұмысқа орналастыру туралы мәселені қатаң қойғаны белгілі.

«Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» АҚ (МДМ) Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің тапсырысымен 2018 жылдың қорытындысы бойынша түлектердің сұранысқа иелігі мен жұмысқа орналасуы жөнінде еліміздегі жоғары оқу орындарының рейтингін жасады.

Еліміздің Батыс өңіріндегі жетекші жоғары оқу орны М. Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті аталған рейтингте 101 оқу орнының ішінде 12-орын иеленді.

ҚР ЖОО-ларының жалпы рейтингісінде алғашқы ондықта

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің 2019 жылы мамандарды даярлаудың бағыттары мен деңгейлері бойынша Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарының сұранысы негізіндегі ұлттық рейтингінің 87 жоғары оқу орнының арасында Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындарының «Топ – 20» жалпы рейтингінде 8-орынды иеленді.

Жоғары оқу орындарының институтционалдық рейтингінде 8-орыннан, мамандарды дайындаудың бағыттары (гуманитарлық ғылымдар, музыкалық өнер, қызмет көрсету бағыты) бойынша алғашқы ондықтан көрінді. Жоғары оқу орындарының мамандарды дайындаудың бағыты мен деңгейлік рейтингісі бойынша бакалавриаттың тоғыз білім беру бағдарламасы, оның ішінде «5B011600 – География», «5B040300 – Вокалдық өнер», «5B090600 – Мәдени-тынығу жұмысы» 1-орынды иеленсе, «5B011400 – Тарих», «5B040200 – Аспаптық

орындаушылық» 2-орынды, «5B010700 – Бейнелеу өнері және сызу», «5B040400 – Дәстүрлі музыка өнері», «5B040900 – Хореография» 3-орынды иеленіп, жоғары көрсеткіштермен көшбасшылық орындарға орналасты.

Магистратура бойынша «6M010600 – Музыкалық білім», «6M011400 – Тарих», «6M011800 – Орыс тілі мен әдебиеті» 2-орынды иеленсе, «6M011900 – Шетел тілі: екі шетел тілі» білім беру бағдарламасы бойынша 3-орынды иеленіп, жоғары көрсеткіш көрсетті.

«Үздік IT жоба» - Түмен Айбарша Ғұбайдоллақызы

«Үздік магистрант» - Гарифуллина Алина Байғалиевна

«Үздік жоба» - «Достық кубогы»

«Үздік студент» - Қойланова Хадиша Сәдуахасқызы

«Үздік спортшы» - Бақыт Ерасыл Шерниязұлы

«Жас ғалым» - Анатолий Райымбек Қайратұлы

«Үздік топ» - Мәдениет және өнер факультетінің Мәдени тынығу жұмысы мамандығының МТЖ-41 тобы

«Жас көшбасшы» - Садиков Нұрсұлтан Абайұлы

«Жас талант» - Кубашев Айболат

«Үздік пікір-сайысшы» - Сарымсақов Айымбек Батырғалиұлы

«Жыл жаңалығы» - «Zhatakhana life»

Түбі түркі, мінезі жылқы, рухы азат, бойында қасиеттің қырық шырағы, мойнында тәңір таққан тұмары бар, тумысы бөлек, тұлғасы ерек Алаштың бодандықтан босап, тәуелсіздіктің таңын қарсы алғанына биыл 28 жыл толады. Осыған орай М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күніне орай салтанатты жиын өтті.

Тәуелсіздік күні тойланды

Мерекелік кеште алдымен ҚР Өнұраны шырқалып, университет доценті, тарих ғылымдарының кандидаты Жаңабек Жақсығалиев ел Тәуелсіздігінің 28 жылдық мерекесіне орай қазақ халқының тарихынан сыр шертіп, елдің бүгінгі тыныс-тіршілігін, әл-ауқатын баяндады.

Ұлтымыздың ұлық мерекесіне арналған шарада университет ректоры Нұрлан Серғалиев оқу орнының ұжымын мемлекеттік мерекемен құттықтады.

-Ширек ғасыр уақыттан бері мемлекетіміз ел болып көптеген жетістіктерге қол жеткізсе, біздің М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті де биік белестерді бағындырып келеді. Университетте жүзеге асырылып жатқан ауқымды жобалар, қол жеткізген табыстардың барлығы да Тәуелсіздіктің жемісі. Қорқыт атаның: «Өткен күн, кеше - тарих, келер күн, ертең - сыр, ал, бүгінгі күн - сый» - деген сөзі бар. Еркіндік пен елдік, азаттық пен теңдікті сыйлаған Тәуелсіздік өткен ғасырдың жемісі, бүгінгі ғасырдың баға жетпес сыйы. Тәуелсіздік күнімен баршаңызды құттықтай отырып, отбасыларыңызға бақ пен береке, еңбектеріңізге толағай табыс тілеймін. Асыл арманнан ақиқатқа арналған Тәуелсіздігіміз тұғырлы, егемендігіміз еңселі, бейбітшілігіміз баянды болсын», - деп ақ тілегін арнады Н.Хабиболлаұлы.

Кеш барысында ректор Н.Серғалиев оқу орнының ғылыми жұмыс және халықаралық байланыстар жөніндегі проректоры, география ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор Қажымұрат Мақсұтұлын «ҚР ғылымындамытуға сіңірген еңбегі үшін» төсбелгісімен, Әлеуметтік зерттеулер орталығының жетекшісі Павел Анатольевичті «Ыбырай Алтынсарин» атындағы төсбелгімен марапаттады. Бейнелеу өнері және дизайн кафедрасының аға оқытушысы Агилаш Куракбаевна мен Мәдени-тынығу жұмысы және хореография кафедрасының доценті Галина Герасимовнаға ҚР Білім және ғылым министрлігінің Құрмет грамотасы, Бейнелеу өнері және дизайн кафедрасының аға оқытушысы Тұрарбек Әбілқайырұлына ҚР Білім және ғылым министрлігінің Алғыс хаты, университеттің оқу-әдістемелік жұмыс жөніндегі проректоры, тарих ғылымдарының докторы Әсет Сембайұлына Орал қаласының Құрмет грамотасы табыс етілді. Ал КПО корпоративтік қоршаған ортаны қорғау жөніндегі бөлім басшысы Руслан Мұқанғалиев университет ұжымына ризашылығын білдіріп, Нұрлан Серғалиевке арнайы Алғыс хат табыстады. Сондай-ақ, салтанатты рәсімде университеттің ғылыми жұмыс және халықаралық

байланыстар жөніндегі проректоры Қажымұрат Ахмеденов пен оқу-әдістемелік жұмыс жөніндегі проректор Әсет Тасмағамбетов профессор-оқытушылар мен құрылымдық бөлім қызметкерлерін университет ректорының Құрмет грамотасымен марапаттады.

Өнмен әспеттеліп, биімен көмкерілген рәсім соңы университеттегі өнер ұжымдарының концерттік бағдарламасына ұласты.

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА

Әріптес жетістігі

Жуырда ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің ұйымдастыруымен Х республикалық «Тәуелсіздік толғауы» конкурсы өткен болатын. Конкурстың басты мақсаты – заман талабына сай драмалық және музыкалық шығармалардың жазылуына жол ашу, отандық авторларды қолдау, республика театрлары мен концерттік ұйымдар репертуарларын көркемдік деңгейі жоғары жаңа туындылармен толықтыру, өнер туындылары арқылы ұлттық мәдениетке деген сүйіспеншілікті қалыптастыру. Аталмыш конкурста Тәуелсіздікке арналған үздік шығармалар «Күй, Терме, Жыр» номинациясы бойынша «Тәуелсіздік тойына шашу» шығармасының авторы **М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың қауымдастырылған профессоры Нұрымбетов Еркін Шаяхметұлы** жүлделі ІІ орынмен марапатталды. Әріптесімізді жетістігімен құттықтай отырып, шығармашылығыңыз шыңдала берсін, жетістіктеріңіз көп болсын деп тілек айтамыз.

***

Поздравляем проректора по научной работе и международным связям, кандидата географических наук, ассоциированного профессора **Ахмеденова Кажмурата Максұтовича** с наградением нагрудным знаком МОН РК «За заслуги в развитии науки Республики Казахстан» за достигнутые успехи!

Кандидата философских наук, доцента **Павла Анатольевича Добряева** с наградением нагрудным знаком имени «Ы.Алтынсарина».

Желаем дальнейших успехов, вдохновения и оптимизма!

***

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің доценті, тарих ғылымдарының кандидаты **Ғиззатов Саялбек Махамбетұлы** «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асырудағы ауыл тарихының рөлі (Жаңабұлақ ауылы үлгісінде)» тақырыбындағы ғылыми жобасымен 12 желтоқсан күні Нұр-Сұлтан қаласында өткен «Еліміздегі қоғамдық келісім мен жалпыұлттық бірліктің қазақстандық моделін зерттеуге арналған республикалық үздік ғылыми жобалар конкурсында» жүлделі 3-орынды иеленді. Құттықтаймыз!

***

Қазақстан композиторлар одағының мүшесі, республикамыз бен шет елдерге танымал сазгер, әнші, термеші, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, «Құрмет» орденінің иегері, А.С. Пушкин атындағы Батыс Қазақстан гуманитарлық университетінің түлегі **Қажымов Дөнеділ Ізмағамбетұлына** өлкеміздің мәдениетінің дамуына сіңірген зор үлесі мен университет студенттерін дәстүрлі музыкалық өнерге баулуға қосқан еңбегі үшін университет ғылыми кеңесінің шешімімен М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің құрметті профессоры атағы берілген болатын. 25 қараша күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің құрметті профессоры дипломын Дөнеділ Ізмағамбетұлына университет ректоры Нұрлан Серғалиев табыс етті.

***

Н.Ә.Назарбаевтың қоғамдық келсім мен жалпыұлттық бірліктің қазақстандық моделіне арналған үздік ғылыми жобалар республикалық конкурсының өңірлік кезеңінде «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асырудағы ауыл тарихының рөлі» атты ғылыми жобасымен І орын алған М.Өтемісов атындағы БҚМУ дүниежүзілік тарих және әлеуметтік саяси пәндер кафедрасының доценті, тарих ғылымдарының кандидаты **Ғиззатов Саялбекті** және «Рухани жаңғыру – ұлттық санамыздың кемелденуінің кепілі» атты ғылыми жобасымен ІІ орын алған М.Өтемісов атындағы БҚМУ «Рухани жаңғыру» институтының ғылыми қызметкері, тарих ғылымдарының магистрі **Танзенов Даниялды** жеңістерімен құттықтаймыз!

***

ҚР БҒМ Ғылым комитеті а.ж. 27 тамыздан 25 қыркүйекке дейін 6 атаулы сыйлықтарды және мемлекеттік ғылыми стипендиялардың жұмыстарын қабылдауды жүзеге асырған болатын.

Конкурстың нәтижесі бойынша «Ғылым саласындағы сыйлықтар мен мемлекеттік ғылыми стипендиялар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 19 шілдедегі №830 қаулысына сәйкес және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2019 жылғы 4 желтоқсандағы №517 бұйрығымен М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің қауымдастырылған профессоры, филология ғылымдарының кандидаты **Рита Сұлтанғалиева** мемлекеттік ғылыми стипендия иегері атанды. Әріптесімізді шын жүректен құттықтаймыз!

Жуырда М.Өтемісов атындағы БҚМУ Тарих, экономика және құқық факультетінің 4-курс студенттері ҚР Президенті атындағы атаулы шәкіртақы иегерлері Талмағанбет Асхат пен Қойланова Хадишаның ұйымдастыруымен Ұлы ақын Абай Құнанбаевтың дүниеге келгеніне 175 жыл толуына орай «Абайға арнау» атты факультетшілік шығарма, өлең байқауы өткізілді.

Абайға арнау

Байқаудың мақсаты – студенттердің шығармашылық қабілетін дамыту, ұлы ақынның өмірі мен еңбек жолы туралы білімдерін кеңейту, Абай мұраларын жастар арасында насихаттау.

Байқау қорытындысы бойынша поэзия номинациясы бойынша Сембаева Айнұр I орынды, Қалменов Арман II орынды қанжығасына байласа, шығарма номинациясы бойынша Мейірбекқызы Бекзада I орынды, Мауешова Ақбота II орынды, Жалғасбаева Арайлым III орынды иеленіп, Тажиболусова Дана Алғыс хатпен марапатталды.

Хадиша СЭДУАХАСҚЫЗЫ,
ҚР Президенті атындағы шәкіртақы иегері

Ағамзаттың Абайы

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті Тарих, экономика және құқық факультеті Экономика және менеджмент кафедрасының оқытушылары З.Ю.Янтурсина мен Ж.С.Саматованың ұйымдастыруымен қазақтың ұлы ақыны Абай Құнанбайұлының 175 жылдығына орай «Абай–дана, Абай–дара» атты танымдық кеш өтті.

Танымдық кеште 1, 2-курс студенттерінен құралған 4 команда бақтарын сынады. Командалар «Ұяшықтар», «Жылдар сөйлейді», «Иә/Жоқ», «Абай шығармаларынан өлең оқу» сынды 4 кезеңде өз білімдерін сарапқа салды. Сонымен қатар, танымдық кеште қатарымызға биыл ғана қосылған 1-курс студенттері өз өнерлерін көрсетіп, көпшіліктің ыстық ықыласына ие болды. Сайыс нәтижесі бойынша 1-орын «Сөз жауһары» командасына, 2-орын «Дарабоз» командасына, 3-орын «Өр рухтың өрендері» командасына бұйырды. Ал «Жалын» командасы алғыс хатпен марапатталды.

Ұлы ақынның ұлы мұрасы насихатталды

11 желтоқсан күні жаратылыстану-география факультетінде Хакім Абайдың 175 жылдығына орай ақын мұрасын насихаттау мақсатында факультеттің белсенді студенттерінің ұйымдастыруымен «Ұлы халықтың - Ұлы Абайы» атты интеллектуалды ойын-сайысы өтті.

Аталмыш сайысқа филология факультетінен «Телқара», тарих факультетінен «Жалынды рух» және жаратылыстану-география факультетінен «Шамшырақ»

топтары қатысып, бақ сынады. Сайыс барысында қатысушы топтар «Таныстыру», «Жасырын ұяшықтар», «Шығармашылық жұмыс», «Құпиялы хат» бөлімдері бойынша өз білімдерін саралап, тартысты ойын өрнегін көрсетті. Нәтижесінде айқын басымдықпен «Телқара» тобы жеңіске жетіп, «Жалынды рух», «Шамшырақ» топтары жүлделі орындармен марапатталды.

Шұғыла ЕҢСЕП,
Филология факультетінің 1-курс студенті

Биология әлемінде

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің Жаратылыстану-география факультетінде «Биология және экология» кафедрасының доценті, биология ғылымдарының кандидаты Г.А. Бимагамбетованың жетекшілігімен Б/ағылшын-3 тобының студенттері «БиоShow» атты интеллектуалдық сайыс өткізген болатын.

Бұл сайыста «The star» және «The sun» командалары әдемі ойын өрнегін көрсетті. Қызықты мәліметтер арқылы студенттер алған білімдерін жүйелеп, өз бетінше тұжырымдап және заңдылықтарды өзара салыстыра отырып ажыратып, ойын жылдам жеткізіп, еске сақтау

дағдыларын дамытты. Жеңімпаз командаға арнайы сыйлықтар мен алғысхаттар табысталды.

Сайысқа Б/ағылшын-3 топ студенттері мен Жаратылыстану-география факультетінің «Биология және экология» кафедрасының оқытушылары, атап өтер болсақ, аға оқытушы Ж.С. Кажмуратова және «Биология және экология» кафедрасының доценті, биология ғылымдарының кандидаты Г.А.Бимагамбетова қатысып, сайыс соңында сөз сөйлеп, ыстық лебіздерін білдіріп, сайыстан алған әсерлерімен бөлісті.

Ардак БАЙДУЛЛАЕВА,
Б/ағылшын-3 тобының студенті

ЖИТС-ке қарсы бәріміз бірге

Студент жастардың бос уақытын тиімді өткізуді ұйымдастыру, талантты жастардың мәдени, рухани және шығармашылық дамуына үлес қосу, ұйымшылдыққа тәрбиелеу, жоғары және арнаулы оқу орындарының студент жастары арасында достық байланыс орнату мақсатында ағымдағы жылдың 13 желтоқсан күні Батыс Қазақстан облысы әкімдігі денсаулық сақтау басқармасының ЖИТС-тің алдын алу және оған қарсы күрес жөніндегі облыстық орталығының қолдауымен «Жас

экономист» жастар қоғамдық бірлестігі Дүниежүзілік ЖИТС-ке қарсы күрес күніне арналған Жоғары және арнаулы оқу орындарының студент жастары арасында «ЖИТС-ке қарсы бәріміз бірге» атты әссе байқауын өткізді. Байқау қорытындысы бойынша үздік деп танылған студенттер Қалбаева Индира III орын, Зубченко Гульнара II орын, Ғабдықұл Арман I орын және белсене қатысып, айрықша көзге түскен студенттер алғыс хаттар мен бағалы естелік сыйлықтармен марапатталды.

САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫН ҚОЛДАЙМЫЗ

Жақында М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың жаратылыстану – география факультетінде «СПИД – ғасыр індеті» атты сауықтыру шарасы ұйымдастырылды. Бұл шара СПИД-ке қарсы халықаралық күрес күніне орай өткізілді.

Аталмыш шараны М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың жаратылыстану – география факультетінің Б/ағылшын-3 топ студенттері б.ғ.к., доцент Г.А.Бимагамбетованың жетекшілігімен өткізген болатын. Шара барысында СПИД-ке қарсы күресуде кеселді жұқтырған адамға достары мен отбасының қамқорлығының маңызы екендігі, онымен қалай күресу керектігі, алдын ала сақтық шараларының жасалуы туралы баяндалды. Сондай-ақ, топ арасынан құралған студенттерге әртүрлі жағдаяттар мен сұрақтар қойылып, тұщымды жауаптар қайтарылды. Жиынды биология және экология кафедрасының

доценті Г.А. Бимагамбетова және доцент Г.Н. Кадисов қорытындылап, студенттер тарапынан ұйымдастырылған сыныптан тыс жұмысқа оң бағасын берді.

А.БАЙДУЛЛАЕВА,
Б/ағылшын-3 тобының студенті

Қасиетті қара шаңырақ, бұрынғы А.С.Пушкин атындағы педагогикалық институт, қазіргі М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың түлегі Қыдырниязова Шолпан Батырқызымен «Жыр әлемін тербеткен Шолпан ақын» атты кездесу кеші өтті.

Жүрегін жырмен жарыстырған, ел мен жерді табыстырған поэзияны сұлулық пен көркемдік әлеміне теңесек, соның тылсымын ұғуға ұмтылып, талаптанып, қалам ұстаған кешегі бала Шолпан қанаттанып, бүгінде бекзат болмыс иесіне айналып, парасат биігінен көрінуі – заңдылық.

Шолпан Батырқызының өнегелі өмір жолымен белсенді студент «Jas project» жобасының грант иегері Гүлсұлу Башенова таныстырды. Көрермендерге әсем ән тарту етіп, шараның шырайын келтіріп Мадияр Утегенов «Биіктік» әнін орындады. Әдеби кеш барысында оқырмандар ақынға бірнеше сауалдарын арнады. Өз кезегінде Шолпан апамыздың мектептегі ұстазы бала кездегі естеліктерінен сыр шертті.

Өткір ойлар, жылы тұнған сезімдер

Ең шипалы жүректерге бұл – дәрі! – деп ақын шығармашылығына кезек беріліп, ҚТӨ-33 тобының студенттері Гүлсұлу Башенова, Айгерим Батыргалиева

мен Нурия Онкалбаева әсем әннен шашу шашты. Одан әрі университетіміздегі ғылыми кітапхананың қызметкері Садақ Сүйесінқызы Шолпан Қыдырниязоваға арналған шағын көрмемен таныстырып, «Жазба ақындар» мүшәйрасының бірнеше дүркін жеңімпазы, 4-курс студенті Азамат Бақиевпен қайым айтыс үлгісін көрсетті.

Салиқалы сөздерімен жас ұрпаққа тәлім-тәрбие беру мақсатында Шолпан Батырқызы өз ойларын Фейсбук желісінде «Менің тәрбие сағатым» айдарымен жазып, оқырмандарға өмірден түйгенімен бөлісуде. Осы ойлардан Айгерим Батыргалиева, Жеңісгүл Бөлекбаева, Назгүл Оразбай, Айдана Отарбаева және Ақнұр Сырым сынды студенттер үзінді оқып берді. Кеш соңында облыстық ән байқауларының лауреаты, әнші Дәмеш апайымыз Шолпан Қыдырниязованың сөзіне жазылған Әсет Бейсеуовтың «Қоскөл кеші» әнін көрермендерге тарту етті.

Аяулым АМАНҚЫЗЫ,

Филология факультетінің I курс студенті

Мәтжан мұрасын дәріптеді

М.Өтемісов атындағы БҚМУ Филология факультетінің 4-курс студенті, М.Тілеужанов атындағы шәкіртақы иегері Арман Ғабдықұл I курс студенттеріне филология ғылымдарының докторы, профессор, фольклортанушы М.Тілеужановқа арналған «Мәтжан мұрасы» тақырыбында тәрбие сағат өткізді.

Жиынның әлқиссасын Арман Ғабдықұл өз сөзімен бастап, одан соң 2-курс студенті Ернұр Изимов аталмыш тақырыпта баяндама оқыды. Ол:

- Әрдайым адал еңбегімен елін мойындатқан асыл ұстаздарымыз азды-көпті еңбектерін малданбай, университет табалдырығынан аудиторияға дейінгі қырық қадамға үлкен жауапкершілікпен қарап, еңсегей бойларын ешкімге еңкейтпей өтті. Сондай жандардың бірі - профессор Тілеужанов Мәтжан Мақсымұлы болатын. М.Тілеужанов – шынында да жақұттай жарқыл қаққан, білімді, мамандығы әдебиетші болса да бүкіл қоғамдық ортадағы жекелеген ғылым салаларының бәрінен дерлік хабары бар феномен тұлға еді, - деп ғалымның өмірі, шығармашылығы, ұстаздық үлгі-тағылымдары жайында көптеген тың мәліметтер айтты.

Баяндама барысында М.Тілеужанов М.Өтемісов

шығармашылығын зерттеуге де зор үлес қосқаны айтылған болатын. Осы орайда филология факультетінің студенттері, атап айтсақ, Дәулет Қуанышбайұлы, Елжан Ғалымжан, Махамбет Сансызбайұлы дауылпаз ақын М.Өтемісұлының өлеңдерін оқып, студенттерге рухты жігер сыйлады. Өрмен қарай, Арман Ғабдықұл студенттерге М.Тілеужанов атындағы фольклорлық-этнографиялық экспедицияның қызметін, ғалым жинақтаған деректер мен қолжазбаларды, құнды дүниелерді таныстырып өтті. Жиын соңында қатысушылар өз әсерлерімен бөлісіп, естелік суретке түсті.

Шұғыла ЕҢСЕП,

Филология факультетінің 1-курс студенті

Желтоқсан айының үшінші жұлдызында Филология факультетінің фил-21 және фил-13 топтарының ұйымдастыруымен еңбек ардагері Дәулетжан Абдрахманұлымен «Сағым жылдар» атты кездесу кеші өтті.

ӨНЕГЕЛІ ӨМІРІМЕН ТАНЫСТЫҚ

Кеш барысында ағамыз өзінің жүріп өткен жолдарын, ұстаздық еткен жылдарын, қоғамдық жұмыстардың үздігі болғанын айтып, жастардың санасына сәуле түсірді. Кеш қонақтарының қатарында филология факультетінің деканы, қазақ филологиясы кафедрасының құрметті профессор-оқытушылар құрамы мен факультетіміздің

студенттері қатынасты. Қонағымыздың жастарға берген жалыны, дариядай ақылы, болашаққа деген бағдары әрбір студентке сенім ұялатты. Өзінің өмір жолындағы естеліктерін айтып, еңбек жолын баяндады. Жақсыбаев Дәулетжан Абдрахманұлы - 1951 жылы 23 наурызда Чапаев ауданының Чапаев селосында дүниеге келген. 1958-1959 жылдары Чапаев орта мектебінде орта білім алған соң, 1969 жылы А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының тарих-филология факультетіне оқуға түсіп, 1973 жылы қазақ тілі және қазақ әдебиеті пәнінің мұғалімі мамандығы бойынша үздік дипломмен бітірген. Ағамыздың тәлімді әңгімесімен сусындап, қанаттанып қайттық.

Назерке СҰЛТАНҒАЛИЕВА,

Филология факультетінің I курс студенті

Қазіргі таңда экологияның ластығының өзі адам денсаулығына орасан зор зиян келтіреді. Бұған қоса түрлі дәрумендердің жеткіліксіздігі, дұрыс тамақтанбау, әртүрлі деңгейдегі күйзеліс, бір орында тапжылмай отырып жұмыс істеу сынды кері факторлар адамзат баласының денсаулығын күрт төмендетіп жібергені анық. Ал, қыз – болашақ ана. Олардың денінің саулығы – ұлттың саулығы екені аян. Бүгін олар студент болғанымен, ертең бала тәрбиелейтін ел анасы болмақ.

Қыз бала — болашақ ана

Осыған орай, БҚЖМК-нің «Акушерия және гинекология» пәнінің оқытушысы Р.Г.Иманғалиева және акушер ісі-33 тобының білім алушылары М.Өтемісов атындағы БҚМУ жаратылыстану-география факультетінің II курс студенттеріне «Репродуктивті денсаулық және отбасын жоспарлау» тақырыбында семинар-тренинг өткізді. Семинар-тренинг жастардың отбасын жоспарлауға, сонымен қатар репродуктивті денсаулықты сақтау қажеттілігі мен өзектілігін түсінуге, ата-ана болуға жауапкершілікпен қарауға бағытталған.

Тренинг кезінде «Қыздар арасындағы репродуктивті денсаулық», «Жыныс жолдары арқылы берілетін инфекциялар» туралы сұрақтар талқыланып, бейне-ролик, презентация көрсетіліп, буклеттер таратылды.

Мамандар студенттер тарапынан қойылған сұрақтарға жауап беріп, өз денсаулығымызды күтудің, түрлі аурулардан қорғанудың аса маңызды екенін айтып өтті.

**А.Ж.ШАМИЛОВА,
Қ.Қ. МЕНДІХАН**

Заңға енген өзгерістер түсіндірілді

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің құқықтану мамандығы студенттеріне «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі» тақырыбында кездесу өткізілді.

Дәрісті ҚР Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің БҚО бойынша басқармасының аға прокуроры Евгения Евгеньевна Щукина жүргізді. Дәріс барысында жеке және заңды тұлғалардың арыз-шағымдарын беру, тіркеу және оларды қарау тәртібі, сондай-ақ заңға енгізілген өзгерістер туралы тереңірек айтылды. Лектор қазіргі кездегі мемлекеттік органға жүгінуде электрондық форматтың кеңінен қолданысқа енгізілгенін және оның қалай қолданылатындығын көрсетіп, студенттерді қызықтырған сұрақтарға жауап берді.

А.К.ЕСЕНҒАЗИЕВА,

Құқықтық пәндер кафедрасының оқытушысы

«Ақиқат» өз бигінде

Желтоқсан айының 6-7 жұлдызында Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күніне орай Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің кубогіне арналған аймақтық «ZHANGIR CUP III» турнирі өткізілді.

Турнир нәтижесі бойынша М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың «Ақиқат» пікірсайыс орталығы «Аспаннан үлкен» фракциясының мүшелері Жалмұқан Ерсұлтан, Зейнуллин Ақтілек жүлделі I орынды иеленіп, аймақтық турнирдің жеңімпаздары атанды. Сонымен қатар, «Ақиқаттық» фракциялар аталмыш турнирде ЛД, АПФ 1/8, 1/4, 1/2 финалдарында ойнап, жақсы көрсеткіш көрсетті. Жеңімпаздарды шын жүректен құттықтаймыз!

«IQ МАКНАМБЕТ» өз мәресіне жетті

Желтоқсан айының 13-і күні М.Өтемісов атындағы БҚМУ-да «IQ МАКНАМБЕТ» интеллектуалдық ойынының финалдық кезеңі өтті.

Осыған дейін бұл сайыс факультет ішінде, кейін факультеттер арасында жартылай финал өткізіп, шын жүйріктерді сыннан өткізген болатын. Әр саланы қамтитын сұрақтармен, қызықты дәлелдермен, әртүрлі жаңа мәліметтермен көрермен жүрегіне жол тапқан сайысқа қатысушы командалардың қолдаушылары да аз емес.

Біліктілер бақ сынаған сайыстың финалдық кезеңіне Физика-математика факультетінің «Реалистер» және Жаратылыстану-география факультетінің «Sunshine» командалары жолдама алған болатын. Финалдық сайыс 3 кезеңнен тұрды. Олар:

1-кезең: «Ұяшықтар»

2- кезең: «Поле чудес»

3-кезең: «Құпия портфель».

Сайыс барысында қарсыластарынан оқ бойы оза шапқан Физика-математика факультетінің командасы жеңімпаз атанып, дипломмен марапатталып, кубокты иемденді.

Асыл ҚҰРАМЫСОВА,
Физика-математика факультетінің I курс студенті

Жақында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің филология факультетінің I курс студенттері арасында Тұңғыш Президент күніне орай студенттік деканат пен ҚТӨ-21 тобының ұйымдастыруымен «Үздік топ» байқауы өткен болатын.

«Үздік топты»

анықтады

Байқауға 3 топ қатысып, «Үздік жүргізуші», «Үздік көшбасшы», «Үздік таныстыру», «Үздік патриоттық ән», «Үздік эстрадалық ән», «Үздік заманауи би», «Үздік ұлттық би», «Үздік көркемсөз», «Үздік декорация», «Үздік сценарий», «Үздік Instagram топ», «Көрермен көзайымы» номинациялары бойынша сынға түсті. Әділқазылардың шешімі бойынша:

I орын - «Нұр Әлем» тобы (ҚТӨ-13);

II орын- «Retro-13» (Фил-13);

III орын- «Qaitalanbas» (ҚТӨ-11) тобына бұйырды.

Байқау соңында 2018 жылғы «Үздік топ» ҚТӨ-21 тобы айналмалы кубокты жеңімпаздарға табыстап, ізгі тілектерін арнады.

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ пікірсайыс турнирі

ҚР Тұңғыш Президенті күні мерекесіне орай ұйымдастырылған республикалық пікірсайыс турнирінде Ұлы даланың 10 аймағындағы білімді және болашаққа сенімі мол жастар Ақ Жайық төрінде бас қосты. Турнир барысында Ұлы даланың жеті қыры: ұлттық құндылықтарды ұрпақ санасына сіңіруде бүгінгі заманда трендке айналған өнердің бірі комикс сюжеттерін пайдаланудың маңыздылығы қызу талқыға түсіп, келер жылдың «Еріктілер жылы» деп жариялануына байланысты бұл тақырыпқа молынан көңіл бөлініп, студенттер тарапынан көптеген идея айтылды. Сонымен бірге әлемдік аренадағы экономика және спорт салалары жайлы да ой талқылар болды.

Үш күн бойына созылған аламанды алға шығып, ой жүйріктігі мен шешендігін ұштастыра білген пікірсайысшылар арасында қазақ лигасында Ақтөбе қаласынан келген «Ақтөбе арланс» (Отарбай Алиасқар, Бітімбай Исламбек) фракциясы I орынды иеленсе, өздерінің алғырлықтарымен «Ақтөбе» (Сарин Еркін, Шаңдыбай Мейірболат) фракциясы II орын жүлдегері атанды. Сөз саптаулары мен барлық саладағы сауаттылығымен ерекшеленген Ақтөбе қаласы М.Оспанов атындағы БҚМУ «Жалын» дебат клубының «Алыстан келдік, алысқа кетеміз» (Байтенов Қуаныш, Досанова Меруерт) тобы III орынды иемденді. Сонымен қатар, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры Нұрлан Хабиболлаұлының арнайы сыйлығымен Қ.Жұбанов атындағы АӨМУ «Нұр» фракциясы марапатталды. «Үздік спикер» аталымын Таубай Айсұлтан иеленсе, Жалмұқан Ерсұлтан «Үздік төреші» атанды.

Аталмыш турнирдің орыс лигасында бас жүлдені «Глашатаи» (Сейпилова Сая, Нургуатов Алпамыс) фракциясы қанжығасына байлады, ал II орынды «Авангард» фракциясы (Есеналин Роман, Кадыркулова Альбина) иеленді. Тартысты ойынның III орыны «Еггог 404» (Лим Мира, Жиенбаев Бақытжан) фракциясына бұйырды. Кіл мықтылар тізіміне іліккен «Нұр» фракциясына (Құдайберген Нұрлан, Сейітқазы Заңғар) М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры Нұрлан Хабиболлаұлының арнайы сыйлығы табысталды. Командалық есептен тыс жекелей алғанда «Үздік спикер» аталымына Сейпилова Сая лайық деп танылса, Меңдіғалиева Диана «Үздік төреші» атанды.

Турнирдің жоғары дәрежеде өтуіне атсалысқаны үшін ұйымдастырушылар тарапынан «Үздік делегация» аталымын «Атырау пікірсайыс орталығы» иеленді. Қазақ және орыс лигаларында қалтқысыз қызмет еткені үшін Гиниятова Диана мен Усенова Лияна «Үздік вайзер» аталымын жеңіп алды.

Гулжайна ТЫНЫШБАЕВА,
Аймақтану мамандығының 2 курс студенті

Студенттер білім сайысына түсті

Жуырда М.Өтемісов атындағы БҚМУ Тарих, экономика және құқық факультетінің құқықтық пәндер кафедрасының оқытушысы Куспанова Айгерім Жалғасқызының ұйымдастыруымен құқықтану мамандығының 1-курс студенттері арасында «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламасы аясында Алтын Орданың 750 жылдығына орай «Алтын қақпа» интеллектуалды сайысы оздырылды.

Шараның негізгі мақсаты - студенттердің танымдық қабілетін арттыра отырып, интеллектуалды, өнерлі де жігерлі, шығармашыл жастарды тәрбиелеу. Сайыс нәтижесінде Юр-11 тобының «Ұлағат» командасы жүлделі I орынды, Юр-17 тобының «Империя» командасы II орынды, Юр-15 тобының «Алтын қақпа» командасы

III орынды иеленсе, Юр-13 тобының «Орда» және Юр/у-19 тобының «Алтын әулет» командаларына алғыс хат табысталды.

Интеллектуальная

ИГРА

Современная экономика, носящая все больше инновационный характер, предъявляет новые требования к качеству подготовки специалистов в высших учебных заведениях. В силу того, что в условиях постоянной конкуренции и необходимости внедрять инновации, характер деятельности современных специалистов радикально и постоянно меняется, то есть функции современного специалиста становятся все более сложными, растёт уровень их ответственности, от которых требуется целый спектр определённых компетенций.

Для отечественного современного рынка труда характерно недостаточное насыщение выпускниками ВУЗов, особенно экономических специальностей, готовыми сразу после окончания образования к трудовой деятельности.

Необходимо отметить, современные предприятия и организации, в том числе и банки второго уровня, ощущают значительные потребности в молодых сотрудниках, не менее высокими запросами к качеству их образования. Это побуждает коммерческие банки особым образом работать с ВУЗами, чтобы получить на выходе для них достойных работников.

На примере ЗКФ АО Жилстройбанка можно увидеть, как организовано взаимодействие с ЗКГУ им. М.Утемисова. Так, 13 декабря, по инициативе данного коммерческого банка и силами его сотрудников проведена интеллектуальная игра «Guatum» среди студентов специальностей «Финансы» и «Учет и аудит», а также преподавателей кафедр. Модератором данной игры была старший преподаватель кафедры учета и финансов Шамакова Н.Г.

Игра прошла интересно, зажигательно, на одном дыхании. Во время игры участники проявляли находчивость, точность, скорость, чувство юмора. На вопросы игры участники отвечали правильно и креативно. Победителям и участникам игры банк вручил брендированные подарки АО Жилстройбанка.

Н.Г. ШАМАКОВА

1 желтоқсан - ел тарихы үшін елеулі күн

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күніне орай М. Өтемісов атындағы БҚМУ филология факультеті ИЯ-25 топ студенттері кураторымыз Туржанова Гүлайым Айдынғалиқызы және ИЯ-17 топ студенттері мен кураторы Кабасова Қанзия Айтбайқызымен бірігіп, «Елін сүйген, елі сүйген Елбасы» атты тәрбие сағатын өткізген болатынбыз. Кемеңгер тұлғаның жүріп өткен жолдары, ел үшін сіңірген орасан еңбегі тәрбие сағатының арқауы болды.

Шара барысында студенттер өз өнерлерін көрсетіп, Елбасымызға өлең жолдарын арнады. ИЯ-25 тобының студенті Асылхан Кашкинбаев «Балбырауын» күйін орындап көрермендер қошеметіне бөленді. Ал ИЯ-17 тобының студенттері Нұрсұлтан Назарбаев сынды бір ғасырда бір туатын кемеңгер тұлғаға арнап «Нұр аға» хорын орындады. Сондай-ақ, Нұрқылыш Мөлдір «Туған жер» әнін шырқаса, Мырзағалиева Аружан «Алтын бесік» әнін көпшілікке паш етті. Ал Омарова Динара өз жадынан шығарған өлең жолдарымен бөлісті. Тұңғыш Президентіміз туралы бейнероликтер көрсетілді.

Тәрбие сағатымыздың мақсаты - студенттерді өз Отанын сүюге, қастерлеуге және тәрбиелеу. Өткізілген шара өз мақсатына жетті деген ойдамыз. Шара соңында топ кураторлары Гүлайым Айдынғалиқызы мен Қанзия Айтбайқызы мерекемен құттықтап, жүрекжарды тілектерін білдірді.

Мөлдір МҰХИТҚЫЗЫ,
ИЯ-25 тобының студенті

Мерекеге арналды

11 желтоқсан күні Физика-математика факультетінің МФ-11 тобының ұйымдастыруымен «Тәуелсіздігім-азаттығым, бақ күнім» атты 16 желтоқсан тәуелсіздік күніне арналған кураторлық сағат өтті. Шараға Математика кафедрасының меңгерушісі Маутеева Самал Махамбетовна және Физика математика факультетінің студенттік деканы Жәнібек Нұрсұлтан Нұрбегенұлы қатысты.

Жас ақындардың «Бостандығым» деп жырлаған жүрек жарды жырларымен бастау алған шара «Қайсар рухты Қайрат» атты көрініспен жалғасын тапты. Бұл шараның мақсаты - студенттердің бойындағы патриоттық сезімді ояту, азаттықты аңсап жанын құрбан еткен жас ғұмырларды еске алу болатын. Шара соңында кеш қонақтары өз ойларын ортаға салып, МФ-11 тобына ақ тілектерін арнады.

Тәуелсіздік — баға жетпес байлығым

Желтоқсан айының 5-жұлдызында Тарих, экономика және құқық факультетінің студенттерінің ұйымдастыруымен «Бәйтерек» мүмкіндігі шектеулі балалар қорында «Тәуелсіздік — баға жетпес байлығым» атты концерттік бағдарлама ұсынылды.

Концертке Тарих, экономика және құқық факультетінің қаржы мамандығының I курс студенті Иржанова Альмира татар биін билесе, құқықтану мамандығының I курс студенті Сағындық Нұрбол «Талас» күйін, ал «Эмоджи» би тобы кешті бимен әрлеп, Мәдениет және өнер факультетінің I курс студенттері Рашиденов Шынтас, Қайырғалиева Алтын, Есетова Ақбота, Елшінбекова

Рысты, Нығметова Индира көрермендерді дәстүрлі әнмен сусындатса, Ермекбаев Қолғанат «Біздің елдің қыздары» әнімен және «Мондэльтанго» дуэті баянмен А.Пьяццолланың «Libertango» шығармасын ұсынып, жиылған көпшіліктің көңілінен шықты. Концерт соңында ата-аналар студенттерге жылы лебіздерін айтып, ақ тілектерін жаудырды.

Студенттер үшін жағымды жаңалық

Әлеуметтік желіні шолып отырып, Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың жастармен кездесуінде: «Бүгінде өзекті мәселелердің бірі ЖОО студенттерінің шәкіртақысын өсіру екенін білемін. Бұл мәселе сол күйі назардан тыс қалды. 2016 жылдан бері шәкіртақы өскен жоқ. Оған себептер бар. Сондықтан да студенттерді қолдау мақсатында 2020 жылдың 1 қаңтарынан бастап бакалавриат, магистратура және докторантурада оқитын жалпы саны 133 мың студенттің шәкіртақысын 25 пайызға өсіруді тапсырамын», - дегенін оқыдым. Әрине, оқып отырып қатты қуандым. Себебі, мен де грантта оқитын шәкіртақы иесімін. Ал шәкіртақының өсетінін естіген әрбір студенттің қуанатыны айтпаса да белгілі. Елдің ертеңі болар жасампаз елдің жастарын қолдау өте орынды. Білім жолында барынша ізденіп жүрген студенттер үшін қуантарлық жайт. Ол студенттердің білімге құштарлығын оятып, жігерлендіреді. Жетістікке жету жолында талмай еңбектенуге себеп болады. Міне, осылайша білім сапасы көтеріліп, студенттің өз мамандығының білікті де білгірі болуына жол ашады.

Барша шәкіртақы иелерін бұл жаңалықпен құттықтай отырып, бізге артылған үмітті ақтауға шақырамын!

Дәурен ҒҰМАРОВ,
ҚТӘ-11 тобының студенті

«Стипендии будут повышены как студентам ВУЗов, так и СУЗов по рабочим профессиям!». Я думаю, что уже все слышали и видели, как Президент РК Касым-Жомарт Кемелевич Токаев на форуме молодежи объявил о повышении стипендии студентам вузов и колледжей с января 2020 года на 25%, и в целом это коснется около 130 тысяч человек.

Также, по словам президента, аналогичная поддержка будет оказана студентам колледжа. «Как вы помните, с сентября этого года на 30% повышена стипендия 122 тысячам учащихся, получающим рабочие специальности. По моему поручению правительство с января 2020 года увеличит на 25% стипендии студентам колледжей, получающим среднее специальное образование. Уверен, эти меры станут хорошей поддержкой для наших студентов», - отметил президент.

От всей души хочу поздравить студентов с этой информацией, думаю, что и для тех, кто обучается на платной основе, будут хорошие новости.

Диас МУКАШЕВ,
студент группы РЯЛ-22

ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2020 жылдың 1 қаңтарынан бастап бакалавриаттар, магистранттар мен докторанттардың шәкіртақысы 25 пайызға өсетіндігін жариялады. Президентіміздің бастамасымен қолға алынып жатқан бұл ауқымды жұмыс еліміздің жастары үшін берілген үлкен мүмкіндік деп білемін. Республикамыздағы жоғарғы оқу орындарында оқитын студенттердің ғана емес, колледж студенттері шәкіртақыларының да 25 пайызға ұлғаятындығы барлығына теңдей берілген мүмкіндік. Бұл жаңалық жастарды жігерлендіріп қана қоймай, білім жолындағы ізденістеріне қанат бітіреді деген ойдамын. Мен Президентіміздің бастамасын қолдай отырып, барша қазақстандық шәкіртақы иегерлерін құттықтаймын! Алдағы жылы да жастарды қолдау мақсатында жасалатын шаралардың өз жалғасын табатынына сенімдімін!

Альбина ЕЛЕУСИНОВА,
Экономика мамандығының 3-курс студенті

Үздіктер қатарында

9 желтоқсан күні Жастар жылының жабылу салтанаты аясында Нұр-Сұлтан қаласында «КХА Жастар Синергиясы» Республикалық форумы өткен болатын. Форум аясында үздік IT жобалардың көрмесі өтіп, еліміздің түкпір - түкпірінен 60-тан аса жоба іріктелініп алынған еді. Форум соңында үздік деп танылған 3 жоба марапатталды. Байқау нәтижесінде М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің физика-математика факультетінің информатика мамандығының 3-курс студенті, «Jas Otan» БҚМУ бөлімшесінің жетекшісі Түмен Айбарша Ғұбайдоллақызы жоба жеңімпазы атанып, 1 миллион теңге сертификат иегері атанды. Құттықтаймыз!

***

М.Өтемісов атындағы БҚМУ Мәдениет және өнер факультетінің «Кітапхана ісі» мамандығының студенті Қибатова Гүлзінат Ибрагимқызы Нұр-Сұлтан қаласында өткен Мәдениет және спорт министрлігі Тіл саясаты комитеті Ш.Шаяхметов атындағы «Тіл-Қазына» ұлттық ғылыми практикалық орталығы ұйымдастырған «Бірге түзетейік» байқауының жеңімпазы атанып, тілдік ахуалды оңтайландыруға қосқан үлесі үшін марапатталды. Құттықтаймыз!

***

21-22 қараша күндері Самара қаласында өткен «Спортшылардың жоғарғы жетістіктері» тақырыбындағы халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияда БҚМУ-дың Дене тәрбиесі теориясы әдістемесі кафедрасының оқытушысы Сундетов Мерлан Аскарович ғылыми жобасын таныстырып, «Үздік жоба» номинациясымен марапатталды. Сондай-ақ, осы кафедраның II курс магистранттары Н.Н.Наурызбаев, А.А.Сартов өз тәжірибелерімен бөлісіп, Ресей магистранттарымен бірге тәжірибе алмасты.

***

М.Өтемісов атындағы БҚМУ Халықаралық қатынастар мамандығының 2-курс студенті Дина Махамбет «Aqaiyq» телеарнасының «Jaiyq juldzy» жобасына қатысып, дипломант атанды. Дина осы жобаның ақтық кезеңінде өнер көрсетіп, әуезді үнімен көпшілікті тәнті етті. Динаға алдағы уақытта да өнерде биік шыңдарды бағындыра бер деп тілек білдіреміз!

***

16 желтоқсан Тәуелсіздік күні мерекесіне орай Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінің ұйымдастыруымен ЖОО студенттері арасында волейболдан жарыс өткен болатын. Оған М.Өтемісов атындағы БҚМУ, Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, БҚИТУ, ҚазИИТУ университеттерінің студенттері қатысты. Аталмыш жарыста М.Өтемісов атындағы БҚМУ командасы жүлделі I орынды иемденіп, жеңімпаз атанды. Құттықтаймыз!

***

Желтоқсан айының 7-8-і күндері Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің «AYU Debate» клубының ұйымдастыруымен «Болашағымыз бірлікте» атты республикалық пікірсайыс турнирі өткізілді. Турнир қорытындысы бойынша М.Өтемісов атындағы БҚМУ «Ақиқат» пікірсайыс клубының «Ұлттық құрама» фракциясының мүшелері Сарымсақов Айымбек, Кенжеғалиев Темірлан 60 фракция ішінен суырылып шығып, «Үздік талпыныс» номинациясымен марапатталды. ЛД ойындары бойынша Сарымсақов Айымбек 120 спикер арасынан ЛД финалына жетіп, «Үздік спикер» аталымымен марапатталды. Шын жүректен құттықтаймыз! Бағындырар белестеріңіз көп болсын!

2013 жылы қазанның 30-ынан бастап шығады - Издаётся с 30 октября 2013 года

Үміт үзгі

Таудағы қыз

- Таудағы қызды көрдің бе? Таудағы қызды танысың ба? Таудағы қыз бар емес пе?! - деген кішкентай Көркемнің таусыз ауылдағы қайдағы тауды айтып, қайдағы тау қызын айтатынын ешқайсымыз түсінбесек те, қайта-қайта қайталанып мезі еткен сұрағына «иә, жоқ» деп жауап бере салушы едік.

Көркем - көкек айында төртке келгенмен, ойы тым жүйрік, айтқанды бірден ұғып алатын, өзі де көп нәрсені ойлай алатын пысық қыз. Өзінен екі-үш жастай үлкен екі ағасының қасында жүріп, бірге ойнап, солардың қылығын қайталауға әуес. Қашан көрсең де, үшеуінің бірін-бірі қуалап, бір-бірімен алысып-жұлысып жүргені.

Осыдан бір айдай бұрын салынып біткелі ұзақ тұрып қалған үйге жаңа көршілеріміз көшіп келді. Танысуға үлгертпей, қайғылы хабар қара бұлттай үйіріле қалды. Көршіміздің жеті жасар ұлы аяқ астынан қаза болғанын естігенде жағамызды ұстадық. Расында да, адам шошырлық жағдай. Оның үстіне, балаға не болғаны да белгісіз. Бұл бір жұмбақ әрі тылсым оқиға.

Ауыл балалары ойнайтын жаңа үйдің дәл жанында үлкен үюлі тұрған саз бар болатын. Баласын іздеген әр ана осы жерден табады. Бір күні Көркем мен екі ағасы Бек пен Әлиді іздеп мен де осы үюлі тұрған сазға келдім. Сазда отырған тағы бір қызды көріп, таң қалдым. Себебі мұнда Көркемнен басқа қыз болмаушы еді. Қыздарға жақындай түстім. Байқасам, қолдарындағы ойыншық ыдыстарымен саздан балшық жасап, оны қамырша илеп, тіпті, балшықты алақандарымен дөңгелетіп «котлеттерін» де жасаған. Бір-бірімен күресіп, жүгіре жарысып жүрген ұлдардан оқшауланып, таудай боп үйілген саздың етегінде отырған екі қызға сүйсіне қарап біраз тұрдым.

- Шәй шешіз бе? - деді Көркемнің жанындағы маған бейтаныс кішкентай қыз.

- Ішемін, - дедім мен. Періштедей аппақ жүзіне зер салайын деп тізе бүктім. Көркем екеуі дереу ыдысқа құм толтырып маған ұсынды. Кіп-кішкентай, үш-төрт жас шамалас қыздың екі шекесіне тағылған алтындай бұйра, жылтыр-сары шашы қозғалғанда көздің жауын алып тұр. Жарқыраған аппақ жүзі де, жылтыраған алтын түстес шашы да айналасына сәуле шашып тұрғандай.

- Кімнің қызысың? Қайда тұрасың? Атың кім? - дедім Көркемнің жаңа досымен танысу үшін, оған сұрақтарды жаудыра түсіп. Өлгі қыз ботадай көздерін менің көзіме аударып, енді-енді жауап қатқалы жатыр еді, арт жақтан ұлдың дауысы естілді:

- «Қайтыс болған баланың» қарындасы, - деді ойнап жүріп сұрағымды естіп қалған бір кішкентай бала. Жүрегім су ете түсті.

- Тәйт, олай айтпаңдар!.. - деп жатқаным сол еді, балалар қайтадан жүгіріп, асау арғымақтарша жүйткіп саздың арғы бетіне қарай шаңдатып жарыса жөнелді.

- Атым - Айзере, мына үйде тұйамын, - деп дәл іргедегі өзінің үйін нұсқады. - Менің ағам қайтыс болған жоқ, - деді ол нәзік дауыспен сөзін жалғап, - ол тек мына тауға мініп, аспанға шығып, түсе алмай қалды. Ейтең, мен де өскесін, өймелеп, аспанға шығып ағамды алып келем. Оған шәй бейем, катлит бейем...

Кішкентай төрт жасар қыздан осындай нәрсе естимін деп ойламаған мен аңтарылып қалдым. Айтуға аузыма сөз де түспеді. Көркемнің тау деп жүргені осы саз екенін, оны қос құрбының кіп-кішкентай көздері алып таудай көретінін, «таудағы қыздың» кім екенін дәл осы сәтте ұқтым. Қыздармен біраз шүйіркелесіп, «шәй» ішіп, «котлеттерінен» дәм татқаннан кейін, Айзеренің ерекше әңгімесін арқалап, балаларды жетектеп үйге қайттым. Айзере мен Көркем шын құрбыларға айналып, үнемі бірге ойнап, бірге жүріп саздан, жапырақтан әр түрлі «тағамдар» жасауды әдетке айналдырды. Көркемнің өзіне дос тауып, қыздарша ойнағаны бізді шын қуантты.

Біраз күндей үйдің қасынан трактор кетпей қойды. Оның не қылып жүргеніне онша бас қатыра қоймадым. Бір күні кешке балалар әдеттегідей ойыннан келерде, неге

екені белгісіз аяғым мені саздан жасалған тауға қарай жетелеп апарды. Бірақ... Тау жоқ... Трактордың бірнеше күннен бері не үшін дыр-дыр етіп айналшықтап кетпей қойғаны түсінікті болды. Сазды жерге жайып, тауды тегістеп тастапты. Сазға жақындай түсіп едім, көзіме шырақтай жарқыраған бір нәрсе жарқ ете қалды. Айзере екен. Саздың дәл ортасында отырып, басын шалқайта енді-енді жымың қаққан жұлдыздарға қарайды. Кешкі самал қыздың алтындай бұйра шаштарын қызық көріп, желбіретіп ойнап тұрғандай. Айзере артынан қарап тұрған мені байқамады.

- Аға!.. Ағатай!.. Аға, мен саған енді қалай байам? Тауды білеу алып кетіпті... Сен маған жұлдыздалдан моншақ жасап бейем деуші едің ғой, маған моншақ кейек емес, өтінем, жейге түсші. Мен сені ұстап алам, ағатай!

Аспанға телміре, ағасына өтініп, жылап отырған таудағы қыз мені де жылатты. Жаным түршігіп кетті. Сөйтсе, таудағы қыз ағасын өзіне жұлдыздан моншақ жасап беру үшін тауға өрмелеп аспанға шығып кетті деп ойлап жүр екен. Ағасын қатты жақсы көретін таудағы қыздың нәп-нәзік жүрегіне батпандай зіл етіп ағасының енді аспаннан түспейтінін қалай ғана айта алар едің?!

Тәтті немеренің балдай қылығы

Әжесінің еркесі де, серкесі де жалғыз осы Сұлтан болатын. Шыр етіп дүниеге келісімен, анасынан бөліп алып өз бауырына басып, қасынан бір елі тастамай жүретін әжесін ол анасынан бетер жақсы көретін. Оның тілінің ерте шығып, санап-оқуды ерте үйренгені де осы әжесінің арқасы еді. Егін салып, мал шаруалап жүрсе де, Сұлтанды жанынан алыстатпай, еңбекке де баулыған. Осылайша Сұлтан бес жасында нағыз жігіт боп шыға келді. Соңғы күндері қартайған әжеге ауру жабысып, мазасы кете бастады. Дәрігер жазып берген ащы дәріге тәуелді болды. Қаламаса да мәжбүр болған дәрісін ішкен сайын «Аһ, ащысын-ай!» деген сөзін қасынан айырылмайтын Сұлтан үнемі естіп, ащы дәріні құдды өзі ішкендей қиналып қалатын. Ертесіне:

- Әже, дәріңді іштің бе? - деді Сұлтан әжесіне әдеттегіден өзгеше жайдары үнмен. Немересінің «Әже, сол дәріні ішпей-ақ қойсаң болмай ма?» деген сөзін күнде естіп үйреніп қалған әженің құлағы Сұлтанның мына сөзін жатырқағандай болды. Ептеп басып ас үйге келген әже шыны ыдысқа суын құйып әзірлегенше, Сұлтан сөреден дәрі салынған құтыны өзі алып, күлімдеп тұрып әжесіне ұсынды. Немересінің бұл ісі тағы да әдеттегіден өзгеше болды. Құтының қақпағын ашып, алақанына төңкергені сол-ақ еді, ішінен дәрімен бірге ақ ұнтақ төгіле кетті. Мұндайды күтпеген әже немересіне сұраулы жүзбен қарады.

- Әже, сен ащы дәрі ішпесін деп ішіне қант араластырып қойдым, - деді Сұлтан езуін оюдай оралтып, - енді сен «аһ, ащысын-ай» деп айтпайтын боласың!

«Шешендік мектебі» («Школа ораторства») - «School of oratory») жаршысының жауапты редакторы – **Еркеназ Қалижан**, Фил-41-топ студенті («Филология: қазақ тілі» мамандығы). Тілшісі: **Құралай Жеңісқызы**, ҚТӨ-13-топ («Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы). Кеңесшісі – **А.С.Қыдыршаев**, Қазақстан Республикасы Журналистер одағының мүшесі

Абай мұрасы – рухани қазына

Абай - рухани ұстаз

Естілердің сөзін ескеріп жүрген адамның өзі де есті болады.

***

Кейбіреулер сөзді жүрегімен тыңдамайды, құлағымен қармайды.

***

Ішсем, жесем, ұйықтасам – тән құмары, Білсем, көрсем, үйренсем – жан құмары.

***

Ішпек, жемек, кимек, күлмек, көңіл көтермек, құшпақ, сүймек, мал жимақ, мансап іздемек, айлалы болмақ, алданбастық – бұл нәрселердің де өз өлшемі бар.

***

Тегінде адам баласы адам баласынан ақыл, ғылым, ар, мінез деген нәрселермен озады. Одан басқа нәрсемен оздым ғой демектің бәрі де – ақымақшылық.

***

Ой кеселдері: уайымсыздық, салғырттық, ойыншы-күлкішілдік, қайғыға салыну, құмарға берілу.

***

Естіген нәрсені ұмытпастыққа төрт түрлі себеп бар: бірінші - көкірегі байлаулы беріктік, екінші - ғибратлану, тұшынып, ынтамен ұғу, үшінші - бірнеше қайтара ойланып, көңілге бекіту, төртінші - ой кеселді нәрселерден қашық болу керек.

***

Күллі адам баласын қор қылатын үш нәрсе бар, олар – надандық, еріншектік, залымдық.

***

Еріншектік – күллі дүниедегі өнердің дұшпаны. Талапсыздық, жігерсіздік, ұятсыздық, кедейлік – бәрі содан шығады.

***

Иман сақтауға – қорықпас жүрек, айнымас көңіл, босамас буын керек.

***

Адам баласының ең жаманы – талапсыз.

***

Қолдан келмес іске ұмтыл, азат басың болсын құл!

Әзірлеген **А.С.ҚЫДЫРШАЕВ**, п.ғ.д., профессор

Жұпар гүлім

«Мен қайдамын?.. Не болып кетті?.. Әй, тоқта-тоқта, мынау... Мынау таныс жер ғой!.. Иә, біздің үй емес пе? Бірақ, өзгеріп кеткен бе, қалай?». Ойымда сансыз сау-ал. Есікке қарай беттеп келем. Есікті менен бұрын ағам ашты. Бетіне әжім түсіп қалыпты. Тіпті, орамал да тағатын болыпты. Құдды осыған үйреніп кеткендей. Тез тани кеттім. Маған бір нәрселерді айтты, естімедім. Дауысы тым жаңғырық, жаңғырып естілмеді.

- Апа, - дедім. Жалт қарады. Күлді. Кейін еңкілдей келіп жылады. Жердегі төсеулі алашаны нәп-нәзік бармақтарымен шымшып-шымшып зарлы әрі мұңды жылаған дауысы естілді. Мен қарап тұрдым. Тұрғызып, құшағыма басып, бала махаббатымды сездіріп, жұбатқым келді. Неге екені белгісіз, қозғала алмадым. Жәй ғана қарап тұрдым. Мөлдіреген жанарлар тұп-тура менің суық көзіме қарады. Жүзім суық болса да, анаммен қосылып жүрегім де жылап жатыр. Бір кезде анам орнынан тұрып, қасымнан түк болмағандай өтіп кете барды. Артыма қарадым. Апам кетіп барады. Басқан әрбір қадамының артында қызылды-жасылды гүлдер өсіп, жол болып ұзаруда. Бір талын жұлып, мұрныма тақап, танауымды кең тартым. Иісі қандай жұпар десеңші, тұп-тура анамның иісі. Көзімді жұмып біраз уақыт иіскеп тұрдым. Көзімді ашсам айналамда еш нәрсе жоқ. Анам да, гүлдер де, үйім де жоқ. Айналама таңырқай қарадым.

- Ап-а-а, ап-а-а, - деп жан дауысымды салып айқайладым. Өз дауысымнан өзім шошып ояндым. Мен ғана емес, мені құшақтап жатырған апам да шошынып қалды.

- Не болды, жарығым? Қасыңдамын. Жайсыз түс көргенсің-ау, сірә! Тыныштала ғой, күнім! - деген жылы-жылы сөздер естілді. Түс... Түсім екен... Апамды одан сайын жақсы көріп кеттім. Қатты құшақтап алып, басымды кеудесіне тақап алдым. Жұпар иіс... Сол банағы жұпар иісті сездім. Бұл иістен айырылғым келмей, анама одан бетер кенеше жабысып алдым. Көзімді жұмғанда көз алдыма анамның әдемі, гүлдей әсем, жайдары бейнесі елестеді...

Құралай ЖЕҢІСҚЫЗЫ, филология факультетінің I курс студенті («Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы)

«Рухани жаңғыру» институтының студенттерге арналған беті, №11, желтоқсан, 2019 жыл

Мерейтой

Ғылым тұңғығына бет бұрған

Ардақты азамат, әріптес ғалым Нұрлан бауырымды 2018 жылдан бері жақынырақ танымын. Оған дейін ара-тұра көріп, кездесе-ұшыраса қалғанда бас изесіп, жылыұшырай таныта амандасып қана ізет білдіретінбіз. Ал соңғы бірер жылдың жүзінде байқағаным, Нұрлан Хабиболлаұлы, ең алдымен, таңдаған агроном, агроэколог мамандығының білгірі, өз ісінің майталман шебері ретінде көрініп, көз алдымызда әр іске, соның ішінде жаңа ұрпақты ұлттық рухани құндылықтар мен еңбексүйгіштікке баулу ісіне аса зор жауапкершілікпен қарай білетін адамгершілігі мол азамат тұлғасында танылуда. Оған кейіпкеріміздің өмірі парақтарындағы Батыс Қазақстан аграрлық университетінің агрохимия, топырақтану және жерге орналастыру кафедрасының оқытушылығынан бастап, аға оқытушы, кафедра меңгерушісі, агробизнес және экология факультеті деканының орынбасары, факультет деканы, ғылыми зерттеу институтының директоры, ғылыми жұмыстар жөніндегі проректор, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің ректоры, қазіргі таңдағы Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры лауазымдарындағы қызметтік іс-қимылдары, кісілік, кішілік парасат-пайымы дәлел.

Байқауымызша, Нұрлан Хабиболлаұлының өмірі сүрлеуі таза ғылым жолындағы қарымды да құлашты ізденіспен өрілген. Ауыл баласы Нұрлан Хабиболлаұлының ғылым жолына бет бұруы мол тер төгумен келген-ді. Алғашқы қадам Орал совхоз-техникумынан басталып, К.А.Тимирязев атындағы Мәскеу ауылшаруашылығы академиясындағы оқуға ұласып, осы білім-ғылым ордасының аспирантурасымен жалғасып, биология ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алуымен түйінделеді (1989-1998 ж.ж.). Кейін ҚР Білім және ғылым министрлігі ЖАК Президиумының 2000 жылғы 27 наурыздағы шешімімен биология ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесі қайтадан аттестатталды.

Нұрлан Хабиболлаұлы 1998-2019 жылдар аралығында су қорларын қорғау мен табиғатты тиімді пайдалану, егін шаруашылығы биологиясы, топырақ микробиологиясы, экология, ихтиология және аквамәдениет саласындағы іргелі және қолданбалы ғылыми-зерттеу жұмысымен белсенді айналысуда. Ол – аквамәдениет пен бекіре өсіру, топырақ микробиологиясы салаларындағы ғылыми мектептің көшбасшысы. Ғалымның жетекшілігімен ғылыми-зерттеу жұмыстары барысында тұйық жүйелі сумен қамтамасыз етілген қондырғыларда өсіру үшін бейімделген бекіре балықтарының коллекциясы жинақталып, аквамәдениет жағдайында пілмай, сібір бекіресі, қортпа, орыс бекіресі, сүйрік және жоғары өнімділікті бекіре балықтарының жұмысшы-аналық үйірлері қалыптастырылған. Бекіре балықтарына қажетті табиғи тіршілік қалпын сақтай отырып, азықтық қара уылдырығын бірнеше қайтара алу технологиясы өндіріске енгізілген. Бекіре балықтары уылдырығын алудың тиімді тәсілі патенттеліп, бекіре балығының төзімділігін арттырудағы өнімді де тиімді азықтардың рецепті жасалған. Индустриалды аквамәдениет жағдайында түрлі ауқаттық және бактериялық ауруларға қарсы препараттар мен пробиотиктердің

әсері анықталған. Ғылыми жобаның жетекшілері – бекіре балықтарының түрлерін сумен қамтамасыз етудің тұйық жүйелі циклді қондырғыларында өсіру технологиясы негізінде Орал қаласында салынған ірі аквамәдени кешеннің негізін қалаушылар. Нәтижеде Н.Х.Серғалиев жоба жетекшісі ретінде Қазақстанда бекіре өсірудің ғылыми-техникалық негізін әзірлеп, инфрақұрылымын қалыптастырудағы ғылыми-зерттеу, барлау-бағдарлау жұмыстарының топтамасы үшін ғылым мен техника саласындағы әл-Фараби атындағы мемлекеттік сыйлыққа ие болды (2015 ж.). Сондай-ақ, Нұрлан Хабиболлаұлы - топырақ микробиологиясы ғылыми мектебінің көшбасшысы. Ғалымның ғылыми жетекшілігімен топырақ метогеномикасына ғылыми зерттеулер жүргізіліп, Батыс Қазақстан облысының (Орал қаласы) құрғақ-далалы аймағындағы топырақтың микробиологиясы зерттеліп, жергілікті аймақтық ерекшеліктері негізінде өсімдік шаруашылығында микробиологиялық препараттарды қолдану жөнінде бірқатар бақылау-бағдарлау жұмыстары жүргізілуде. Бұған қоса «География институты» ЖШС-сымен бірлескен ғылыми жобаның жетекшісі әрі орындаушысы ретінде су қорлары каталогін ғылыми тұрғыдан жасақтау мен Батыс Қазақстандағы су қорларын тұрақты бақылау мақсатында арнайы мониторинг жүйесі дайындалған. Ғалымның жетекшілігімен бекіре балықтарының Жайық-Каспий популяциясының тірі генетикалық банкі қалыптастыру, жойылу қаупі төніп тұрған пілмайды (*Acipenser nudi ventris*) сақтау, бекіре балықтары үшін емдеу профилактикалық жемдерінің рецепін дайындауға қатысты эксперименттік жұмыстар қолға алынып, БҚО табиғи және жасанды су қоймаларына балық жіберу жұмыстары жүргізілуде және жалпы балық аулаудың рұқсат етілген шегінің биологиялық негізі әзірленуде. Ғалымның тікелей араласуымен жабайы жануарларды сақтау мақсатындағы Орал популяциясы бойынша ақбөкендер мен елік түрлерін қолда өсіретін Қазақстандағы жалғыз «Жабайы жануарлардың биоалуантүрлілігін сақтау орталығы» тәлімбағы құрылып жұмыс жасауда. Нәтижеде қауымдастырылған профессор Н.Х.Серғалиевтың жоғарыда аталған негізгі ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысты 150-ден аса ғылыми жарияланым баспа бетін көрген. Бұған зерттеу-зерттелеу жұмыстарының тиімді нәтижелеріне сәйкес алынған патенттерді, куәліктерді және қорғау

құжаттарын және мемлекеттік лицензияларды қосыңыз.

Бүгінде Н.Х.Серғалиев – облыстық мәслихаттың депутаты, Қазақстан Ұлттық Жаратылыстану ғылымдары академиясының корреспондент мүшесі, бірқатар комиссиялардың, кеңестердің мүшесі, төрағасы. Ол – ҚР Білім және ғылым министрлігі бойынша «Ғылымды дамытуға сіңірген еңбегі үшін», «Білім беру ісінің құрметті қызметкері» төсбелгілерінің иегері. Университет ұжымы Нұрлан Хабиболлаұлын бүгінгі тұста жақсылар сапында санайды. Ат жақсысын мақтағанға, адам жақсысын жақтағанға не жетсін! Жақсыда жаттық жоғы аян. Халқымыз жақсыны ай мен күнде, әлемге бірдей деп сипаттайды. Осы ретте жақсы аттың тісін ашпа, жақсы кісінің жасын сұрама деп жатамыз. Жақсы кісінің қырқында толары, жаман кісінің қырқында солары да мәлім. Жақсының жақсылығын айт нұры тасысын, жаманның жамандығын айт құты қашсын деу бекер ме. Біздің жақсыны жатқа санар жайымыз жоқ. Жақсымен сөйлессең, көңілің шайдай ашылары ақиқат. Тіпті, жақсы келіннің құрдасындай болары, жақсы ұлдың сырласындай болары тағы бар. Жақсыны сыйласаң, есінен кетпесі,

жаманды сыйласаң, есігіңнен кетпесі де рас. Жақсыға шаң жуымасы да, жаманға жан жуымасы да осыдан. Олай болса, халқымыздың жақсының шарапаты тиер тар жерде, жаманның кесапаты тиер әр жерде деуі тегін болмас, сірә! Демек, жақсыны қашанда халық мақтары, жаманды халық даттары айдай анық. Ендеше, өзі жақсы кісіге бір кісілік орын қашанда табылары даусыз. Бүгінде университет ұжымының «жақсы келді дегенше, жарық келді десейші, жақсылықтың уытын алып келді десейші!» деп әндетіп жүргені тегін емес.

Өркімнің өзі шығар биігі бары рас-ау! Білуімізше, Нұрлан бауырымыз – «түйір нан-тамшы тер» деп қалыптасу үстіндегі жігітағасы. Қолға алған қай істі де сүйіп істейді. Сен істі сүйсең, іс саған бас иері даусыз. Сүйіп істеген іс шаршатпайтыны анық. Қай уақытта да маңдайы терлемегеннің қазаны қайнамасы да рас. Еңкейгеннің еңсесін еңбек көтерері анық қой. Нұрлан Хабиболлаұлы 2018 жылдың мамыр айынан бастап күні бүгінге дейін Қазақ елінің батыс өңіріндегі тұғыры терең бірегей білім ордасы Махамбет бабамыз атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры ретінде профессор-оқытушылар мен магистрант-студенттердің сенімінен шығу жолында аянбай тер төгіп, абыройлы қажыр-қайрат көрсетуде. Білім ордасы басшысының, әріптес ғалымның осы лептегі әр ісіне төнтіміз!

Өр адам – өз заманының баласы. Түйіндеуімізше, біздің Нұрлан Хабиболлаұлы – жақсылыққа жерік кісі – уәдесіне берік кісі. Нар жолында жүк қалмас дегендей, әсіресе, уәдеге берік жан. Оған дәлел – азаматтық, ғалымдық, басшылық күллі іс-қимылы. Сондай-ақ, біздің Нұрлан Хабиболлаұлы – кішіпейіл кісі. Кішіпейілділік – кісінің көркі емес пе. Кішіпейілділік кішілік емес, кісілік қасиет дегендей, азаматтың қашан да үлкен-кішіге кішіпейілділік танытып жүргенін байқаймыз. Асылы, кішіпейілділіктен кім кішірейген. Ал алғаның жақсы болса, бұл дүниенің шырағы емес пе! Нұрекеңнің құдай қосқан қосағы, сүйікті жары Айна - сондай кісі. Мақтануға әбден лайықты жан. Нұрлан мен Айнаның отбасында Дінмұхамед, Мәлика есімді құдай берген ұл-қызы ұлттық тәрбие биігінде қалыпты да келісті үлгіде ата-ананың көз қуанышы болып өсуде. Тіл-көзден сақтағай!

Қысқасы, Нұрлан бауырымыздың еңбекпен өскен өмірі бүгінде де ажарлы. Ол қашанда еңбекті адамның екінші анасы тұрғысында таниды. Еңбек пен бақытты егіз көреді. Тігіншіні инесі асырайды дегендей, Нұрлан Хабиболлаұлы бүгінгі ердің жасы 50-дің биігінде де бір тыным табар емес. Ащы еңбектің наны тәтті боларын әлдеқашан айқын білгендей, жүрген аяққа жөргем ілінерін даусыз сезгендей. Ол қай уақытта да жаман іс жоқ, жаман ісші бар деп біледі. Бейнетсіз қай уақытта рақат болған. Нұрлан Хабиболлаұлы бүгінгі ер-азаматтың бірегей биігінде еңбек ептілікті сүйерін баса айтады. Сондықтан да оймақ пішсе де ойлап пішкенді жөн көреді. Шеберді шеге қағысынан танитыны таңғалтады.

Сөз соңында мерейтой иесі Нұрлан Хабиболлаұлына айтарымыз, амандығында адам абдырамасы сөзсіз. Аман жүргейсіз! Сіздің отбасыңызға саушылық, ісіңізге толағай табыс тілейміз.

А.С.ҚЫДЫРШАЕВ,

«Рухани жаңғыру» институтының директоры,
педагогика ғылымдарының докторы,
профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар
академиясының академигі

«Ryhani jangyru» - «Рухани жаңғыру» бетінің жауапты редакторы - **Гүлдана Хайроллақызы Сұңғатова**, «Рухани жаңғыру» институтының әдіскері. **Редколлегия мүшелері – Гүлжазира Амангелдиева, Индира Аманжолова, Нұрбибі Қуанышқалиева – ҚТӘ-11-топ студенттері («Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы)**

БҚМУ-лықтар «AQJAIYQ» телеарнасында

Жуырда «Жаңа талап» мемлекеттік қызмет мектебінің тыңдаушыларының дәрісі өткізілді. Дәріс М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің студенттерінің қатысуымен «AQJAIYQ» телеарнасында ұйымдастырылып, студенттер «Озық ойлар отауы» телебағдарламасына қатысты.

Дәріс барысында тыңдаушыларға мемлекеттік қызметшілердің жұмыс уақытында және жұмыстан тыс уақытта өзін-өзі ұстау тәртібі, қоғамдық орындағы жүріс-тұрысы мен көпшілік алдында сөйлеу мәдениетінің ерекшеліктері туралы айтылды. Студенттерге мемлекеттік қызметшінің өзі қызмет ететін органның айнасы екендігі жете түсіндіріліп, студенттер тарапынан қойылған сұрақтарға жауап берілді. Дәріс соңы «AQJAIYQ» тереарнасының ғимаратына экскурсиямен қорытындыланды.

А.К.ЕСЕНГАЗИЕВА,
Құқықтық пәндер
кафедрасының оқытушысы

«БҚМУ-дың жалынды жастары»

Жуырда №1 ЖОББМ-да мәдениет және өнер факультетінің хореография және мәдени-тынығу жұмысы кафедра оқытушысы, магистр Нұргүл Лабибовна Кисметованың жетекшілігімен 2-курс студенттері «БҚМУ-дың жалынды жастары» атты концерт ұйымдастырды.

Президент күні қарсаңында ұйымдастырылып отырған бұл шараның негізгі мақсаты - түлектерге кәсіби бағдар беру.

Кештің салтанатты ашылуы «Nomad» этно-фольклорлық ансамблінің орындауындағы «Ертұран» әнімен басталды. Кейін алдағы үлкен мереке – Президент күні туралы, одан соң өз университетіміз жайында көптеген мағлұматтар айтылып, кеш одан әрі концерттік бағдарламаға ұласты.

Сая ДҮЙСЕНБАЙ

ЭСТАФЕТАЛЫҚ ойын жарысы

Жақында М.Өтемісов атындағы БҚМУ Тарих, экономика және құқық факультетінің Есеп және қаржы кафедрасының ұйымдастыруымен Алтын Орданың 750 жылдығына орай факультетішілік эстафеталық ойын ұйымдастырылды.

Эстафетаға кафедра студенттері мен оқытушыларынан құрылған «Жалын», «Тұлпар», «Туристер», «Қыран» және «Дарабоз» командалары қатысты. Сайыс нәтижесі бойынша «Туристер» командасы 1-орынды, «Тұлпар» командасы 2-орынды, «Жалын» командасы 3-орынды қанжығасына байласа, «Қыран» командасы мен «Дарабоз» командасы алғыс хатпен марапатталды.

Мейірімгі жүрек

«Қайырымдылық жасасаң-қайырын өзің көресің» демекші, айналаңдағы мұқтаж жандарға көмек қолын созып, жақсылық жасау үшін бай болуың міндетті емес. Ең бастысы - мейірімді жүрек пен таза ниет.

Көмек пен қолдауды қажет ететін адамдарға бей-жай қарамай, қолыңнан келгенінше көмектесуге тырыссаң, соның өзі қайырымды іс болмақ. Бүгін осындай қайырымды іс жасауға ниет еткен М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің Құқықтану мамандығының 4-курс студенттері мұқтаж жандарға көмек қолын созу мақсатында бірнеше тұрмысы төмен отбасыларға барып қайтқан болатын. Студенттер отбасыларға азық-түліктер мен өзге де керек-жарақтармен көмек көрсетіп, алғыстарын алды.

Қариялар - асыл қазынамыз

Қариялар - халқымыздың өткені мен бүгіні. «Қарттары бар елдің қазынасы бар» деген аталы сөз осыдан қалса керек-ті. Үлкенді сыйлау, оларға құрмет көрсету қанымызға сіңген. Осы орайда М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың студенттері «Қариялар - асыл қазынамыз» атты кешімізді Батыс Қазақстан облысы жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасының Орал арнаулы әлеуметтік қызмет көрсету орталығына барып өткізген болатынбыз. Кеште белсенді студенттер ән шырқап, би билеп, өлең оқып, қарттарымыздың көңіл-күйін көтеруге тырысты. Шара соңында ата-әжелеріміз батасын беріп, ақжарма тілектерін айтты.

Жұлдыз ӨТЕЛГЕНОВА,
Биология мамандығының III курс студенті

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТҮСКЕН МАТЕРИАЛДАР Өңделеді. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӘЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

**Махамбет Өтемісов атындағы
Батыс Қазақстан мемлекеттік
университеті.**

Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 10.12.2012ж. қайта есепке алу туралы №13213-Г куәлігі берілген.

Таралымы 800.

РЕДАКТОР: Азиза СУЙНШКАЛИЕВА

ТІЛШІЛЕР: Сая ДҮЙСЕНБАЙ,

Асыл ҚҰРАМЫСОВА,

Аяулым АМАНҚЫЗЫ, Шұғыла ЕҢСЕП,

Назерке СҰЛТАНҒАЛИЕВА, Аида ОРАЗОВА

КОРРЕКТОР: Алтыншаш ДАНДЫКУЛОВА

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ, Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.

Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.

Тел.: 50-41-46